СВАБОДА

13 — 19 верасьня 1994 г.

№35

Кошт 40 рублёў

Замест закону — «достаточные основания»

На стале Аляксандра Лукашэнкі ляжыць праект указу «Аб надзвычайных мерах па забесьпячэньні грамадзкага парадку і барацьбе са злачыннасьцю», які прэзыдэнт зьбіраецца падпісаць бліжэйшым часам.

Рэдакцыя «Свабоды» неафіцыйным чынам атрымала гэты праект, які сьмела можна назваць паліцэйскім. Цытуем яго на мове арыгіналу: *«Исходя из необходимости принятия неотложных радикальных мер по предотвращению тяжких преступлений, в порядке исключения, разрешить органам внутренних дел, Комитету государственной безопасности Республики Беларусь применять с санкции прокурора превентивное задержание на срок до 30 суток лиц, в отношении которых имеются достаточные данные об их соучастии в подготовке либо совершении тяжких преступлений».*

«Предоставить право:

работникам милиции и Комитета государственной безопасности право при наличии достаточных оснований осматривать здания и помещения предприятий и организаций независимо от форм собственности, знакомиться с документацией, характеризующей их деятельность, а также досматривать граждан и транспортные средства;

работникам оперативных служб правоохранительных органов вручать на основании письменных заданий, утвержденных руководителями оперативных аппаратов, должностным лицам, в отношении которых имеется достоверная информация о злоупотреблениях, материальные вознаграждения ("взятки") непосредственно или через представителей общественности.»

«Наделить начальников участков милиции, общественной безопасности и участковых инспекторов милиции правом рассмотрения протоколов об административных правонарушениях, отнесенных к юрисдикции органов внутренних дел, и наложения административных взысканий на нарушителей, придать участку милиции общественной безопасности статус органа дознания.»

Калі прэзыдэнт падпіша гэты ўказ у такім выглядзе, як ён падрыхтаваны, грамадзянам Беларусі давядзецца забыць пра некаторыя канстытуцыйныя правы. Кожны з нас зноў трапіць ва ўладу славутых «органов», якія будуць кіравацца не законам, а сваімі «достаточными основаниями».

Іван СІДАР

TV 6 каналаў

Зь міністрам абароны ня ўсё ў парадку

Неверагодна, але гэта факт: генэрал-палкоўнік Анатоль Кастэнка, які звонку выглядае на здаровага чалавека, мае «белы білет».

Паведамляць пра гэта было б некарэктна, калі б сп. Кастэнка ня стаў міністрам абароны. Аднак ён узначальвае амаль стотысячнае беларускае войска, таму праблема здароўя міністра абароны — гэта зусім не прыватная справа.

Ня будзем пералічваць усе 13 хваробаў сп. Кастэнкі, зафіксаваныя ў ягоным «Пасьведчаньні аб хваробе». У заключнай частцы гэтага дакуманта чорным па белым напісана: «Негоден к военной службе в мирное время, ограниченно годен второй степени в военное время». Такі вэрдыкт вынесла генэралу Кастэнку вайскова-мэдыцынская камісія 24 сьнежня 1992 г. На гэтай падставе праз чатыры дні ён быў звольнены ў запас і заняўся досыць мірнаю справаю — у менскай штаб-кватэры СНД кіраваў аддзелам пытаньняў вайсковага супрацоўніцтва. Аднак 54-гадовага генэрала гэтак цягнула на службу, што ён, забыўшыся на ўсе свае хваробы, прыняў прапановы прэзыдэнта і ўзначаліў войска. Малайчына, генэрал! Але мне трохі сорамна за сваю краіну, абарону якой узначальвае «непрыдатны да вайсковай службы» міністар.

І яшчэ адна навіна, вартая ўвагі: генэрал Кастэнка камандуе нашым войскам, не прыняўшы беларускай прысягі.

Мікола ГРЫНЯВІЦКІ

ГОД ЗАСНАВАНЬНЯ 1902
ВЫХОДЗІЦЬ З 1990

Галоўны рэдактар
Ігар ГЕРМЯНЧУК

Заснавальнік **Павал ЖУК**

Выдавец
«Газэта СВАБОДА», Ltd.

Наклад 45 000

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
220088, Менск, вул.Іванаўская, 56

Тэл. 36-24-41

Міністэрства ўнутраных справаў папярэджвае: падпіска на газэту СВАБОДА заканчваецца 15 верасьня

У Беларусі выяўлены першы хворы на халеру

9 верасьня на станцыі Жлобін зьвярнуўся па мэдыцынскую дапамогу пасажыр цягніка «Кішынёў — Санкт-Пецярбург», беспрацоўны жыхар Магілёва К., які вяртаўся з турыстычнай паездкі ў Турцыю.

Пры першым аглядзе ў Жлобінскай гарадзкой бальніцы мэдыкі дыягнаставалі халеру й зьмясьцілі хворага ў інфэкцыйнае аддзяленьне клінікі. Прычэпны вагон «Кішынёў—Магілёў», дзе ехаў К., адчэплены на станцыі за 4 км ад Магілёва. 23 пасажыры, што разам з К. пабывалі ў Турцыі, накіравалі на агляд ў Магілёўскую інфэкцыйную бальніцу, у вагоне зрабілі санапрацоўку. 10 верасьня выканаўца абавязкаў галоўнага доктара Жлобінскае бальніцы пацьвердзіў папярэдні дыягназ К., пасьля чаго яшчэ 11 пасажыраў былі зьмешчаныя пад нагляд мэдыкаў. На сёньня 27 чалавек знаходзяцца пад назіраньнем лекараў у Магілёўскай інфэкцыйнай бальніцы. Як паведаміў галоўны доктар бальніцы Міхаіл Максіменка, у аднаго чалавека выявілі культуру халернага вібрыёна, ён ізаляваны. Абласная санэпідстанцыя працуе ў гэтыя дні цэлыя суткі, аналізуючы вынікі мэдычных назіраньняў. Гэтыя назіраньні працягнуцца яшчэ сама менш 5 сутак — гэтулькі доўжыцца інкубацыйны пэрыяд хваробы.

Паводле зьвестак Магілёўскай санэпідстанцыі, апошнім часам у вобласьці прыкладна ў чатыры разы павасьціліся выпадкі захворваньня на каросту й пэдыкулёз. Галоўная прычына росту гэтых хваробаў — адсутнасьць у крамах вобласьці мыла й пральных парашкоў. Няма мыйных сродкаў і на базах, якія павінны забясьпечваць гэтымі таварамі гандлёвыя прадпрыемствы.

СІМ

Прэзыдэнт прапанаваў грошы й сэрца

«Зьвязда» дала згоду

Газэта «Зьвязда» рыхтуецца пабрацца «шлюбам» з прэзыдэнтам Беларусі.

На мінулым тыдні рэдакцыю газэты наведаў прэс-начальнік прэзыдэнцкай адміністрацыі Аляксандар Фядута і прапанаваў журналістам вызначыцца: ці жадаюць яны, каб «Зьвязда» стала прэзыдэнцкім выданьнем. Рэдакцыя амаль без ваганьняў згадзілася пайсьці пад крыло «бацькі».

Рэч у тым, што «Зьвязда» акупляе свае выдаткі толькі на 20-25%. Безь дзяржаўных датацыяў пэрспэктывы газэты вельмі цьмяныя. Цікава, што заробак за жнівень супрацоўнікі маглі і не атрымаць, хадзілі чуткі, што рахунак газэты будзе арыштаваны. Не арыштавалі. А назаўтра (пасьля заробку) прыехаў сп. Фядута і ад імя прэзыдэнта прапанаваў грошы й сэрца. Фядута паабяцаў, што «Зьвязда» ня будзе мець фінансавых праблемаў: выдаткі бярэ на сябе адміністрацыя прэзыдэнта. Акрамя таго, павялічыцца аб'ём газэты (да 8-10 палосаў), а цэнзуры, маўляў, ня будзе, крытыкаваць прэзыдэнта можна.

Паводле нашых зьвестак, на ролю прэзыдэнцкай газэты прэтэндавала «Советская Белоруссия». Гэты варыянт разглядаўся ў адміністрацыі, аднак не прайшоў. Напэўна, прэзыдэнт усё яшчэ ня можа забыць даволі абразьлівых (кшталту «пугала огородного») эпітэтаў, якімі ўзнагароджвала яго «кішэнная» газэта Вячаслава Францавіча.

Такім чынам, мы робімся ўсё больш унікальнай краінай, дзе прэзыдэнт будзе мець нават сваю газэту.

Дарэчы...

Аляксандар Лукашэнка даўно мае любоў да друкаванага слова. У 1990 г. ён выдаў уласную кніжку «Городецкие уроки» (літаратурная апрацоўка Р.Ткачука, 80 старонак, наклад 4 700 асобнікаў, кошт 20 капеек). Пашукайце ў кнігарнях — дзе-нідзе яна яшчэ ёсьць. Тыдзень таму карэспандэнт СВАБОДЫ купіў гэты твор Аляксандра Рыгоравіча ў адной зь вясковых крамаў Магілёўшчыны. Праўда, цяпер кніжка прадаецца даражэй — па 50 капеек.

С. К.

Папулізм нам не дапаможа

У Беларусі ёсьць шанц атрымаць ад Сусьветнага банку фінансавую дапамогу ў памеры 600 мільёнаў даляраў ЗША, калі кіраўніцтва краіны па ўзгадненьню зь Міжнародным валютным фондам распрацуе эфэктыўную праграму макраэканамічнай стабілізацыі. Пра гэта паведамілі прадстаўнік МВФ у Беларусі Мідзел Купп і старшыня Нацыянальнага банка Станіслаў Багданкевіч на сумеснай прэс-канфэрэнцыі.

Па словах С.Багданкевіча, пры распрацоўцы Беларусьсю прыймальнай для МВФ антыкрызыснай праграмы гэтая арганізацыя плянуе выдзеліць Беларусі крэдыт у памеры 98 мільёнаў амэрыканскіх даляраў.

Сярод важнейшых фактараў эканамічнага росту Мідзел Купп і Станіслаў Багданкевіч адзначылі перш за ўсё удасканаленьне сыстэмы цэнаўтварэньня. «Цэнаўтварэньне павінна стаць цывілізаваным», — заявіў С.Багданкевіч. А дзеля гэтага, па яго словах, кіраўніцтву Беларусі неабходна адмовіцца ад папулізму і праявіць палітычную волю, нават калі гэта спачатку не спадабаецца большай часткі насельніцтва. С.Багданкевіч лічыць, што сёньня такая палітычная воля праяўляецца ў большай ступені, чым пры ранейшым кіраўніцтве, аднак яе ўсё ж не хапае. Прадстаўнік МФВ падтрымаў думку старшыні беларускага Нацбанка, заўважыўшы, што правядзеньнем папулісцкіх захадаў урад будзе садзейнічаць далейшаму росту інфляцыі.

Што датычыць аб'яднаньня грашовых сыстэм Расеі і Беларусі, С.Багданкевіч заявіў, што Нацыянальны банк выступае за тое, каб абвесьціць беларускі рубель адзіным плацёжным сродкам на тэрыторыі нашай краіны.. Калі гэтая і іншыя прапановы Нацбанка, накіраваныя на эканамічнае ўрэгуляваньне, будуць улічаныя ў антыкрызыснай праграме ўраду, то, на думку Станіслава Багданкевіча, зьніжэньня інфляцыі і адноснай эканамічнай стабілізацыі можна дасягнуць ужо да ліпеня наступнага года.

Ірына ЛЕУШЫНА, БелаПАН

Падайце белага каня прафэсару Барыхіну!

Прэзыдэнцкую партыю «Очищение», якая ўтварылася ў Горадні, узначаліў прафэсар Барыс Барыхін.

Да сёлетняга чэрвеня ніхто ў Горадні ня чуў пра такога прафэсара. Тады ён упершыню выступіў на перадвыбарчым мітынгу і напалохаў прысутных тым, што Беларусяй нібыта кіруюць гаўляйтары, пастаўленыя Міжнародным валютным фондам. Лукашэнка стаяў побач і ўважліва слухаў прамоўцу.

Вядома, што сёньня прэзыдэнт сам імкнецца сябраваць з Валютным фондам. Само сабой, прафэсар Барыхін адразу забыўся пра гаўляйтараў і вырашыў пакуль абмежаваць свой змагарскі імпэт мясцовымі маштабамі. Для пачатку прафэсар даслаў Лукашэнку скаргу. Ён піша, што яго крыўдзяць на працы ва ўнівэрсытэце імя Янкі Купалы, дзе праклятыя нацыяналісты праводзяць інквізытарскімі мэтадамі беларусізацыю. А рэч ў тым, што таварыш Барыхін, па сутнасьці, прыпісваў сабе лішнія выкладчыцкія гадзіны, за якія спакойна атрымліваў грошы. Гэта ўсплыло на паверхню, Барыхіну скасавалі і фікцыйныя гадзіны, і аплату за іх.

Адкуль жа ўзяўся таварыш Барыхін у Горадні? Гадоў дзесяць таму яго заграсілі ва ўнівэрсытэт ажно з Расеі. Адразу далі чатырохпакаёвую кватэру, за што папрасілі стварыць ягоную — Барыхінскую — школу фізыкі. Аднак так і не дачакаліся ані школы, ані хаця б асьпірантаў. Нягледзячы на гэта, яму надалі званьне прафэсара, хоць ён нават не абараніў доктарскую дысэртацыю.

Карацей кажучы, у Расеі таварыш Барыхін мог застацца звычайным кандыдатам навук. У Горадні ж ён выбіўся ў людзі: і прафэсарам стаў, і кіраўніком прэзыдэнцкай партыі. Адным словам, адчуў сябе на кані. Мяркуючы па ягоных выступах у прэсе, ён нават беларускай дзяржавы не прызнае, якая яго корміць. Але самае дзіўнае, што на яго пачалі скардзіцца калегі-"очищенцы". Яны гавораць, што прафэсар зрабіўся надта фанабэрысты і абыходзіцца зь імі, як са студэнтамі.

М.МІКАЛАЙЧЫК

Падпітыя дзяўчаты зь міліцэйскімі пасьведчаньнямі

Вялікім скандалам у Міністэрстве ўнутраных справаў скончыўся звычайны п'яны інцыдэнт у кавярні «Няміга».

Нядаўна ў «Нямізе» за парушэньне грамадзкага спакою нарад міліцыі затрымаў дзьвюх паненак нападпітку. Тыя паказалі пасьведчаньні супрацоўнікаў міліцыі, але высьветлілася, што дакуманты сфабрыкаваныя. А выпісалі гэтыя пасьведчаньні супрацоўнікі ўправы кадраў МУС. Даведаўшыся пра гэта, міністар унутраных справаў Юры Захаранка загадаў неадкладна звольніць кадравікоў.

СІМ

Асьцярожна: самагонны апарат

Днямі ў лесе каля Горадні 33-гадовы сп. Крупенка гнаў на самаробным бровары самагон.

Перагрэты на вогнішчы кацёл выбухнуў, і самагоншчык загінуў на месцы.

С. МАКС

Гісторыя паўтараецца...

Сёлетняе сьвяткаваньне ў Менску Дня беларускай вайсковай славы, відаць, яшчэ доўга будзе мець адгалоскі — з прычыны інцыдэнту, які здарыўся каля парку Янкі Купалы.

Улады паводзілі сябе зусім як у камуністычныя часы. Спачатку яны дазволілі шэсьце, а потым, атрымаўшы намёк з прэзыдэнцкай адміністрацыі — забаранілі. Між тым, забарона была запозьненая, бо вызначана законам тэрміны мінулі.

Аднак улады вырашылі дамагчыся свайго рукамі амону. Міліцыі было загадана не пускаць калёну на праезджую частку. Дужыя хлопцы спрабавалі выканаць загад, аднак праз некалькі хвілін ім давялося ўсё ж даць дарогу шэсьцю. Зразумела, што гэтыя бязглуздыя (інакш іх назваць цяжка) паводзіны ўладаў выклікалі досыць эмацыянальную рэакцыю ўдзельнікаў шэсьця. Людзі скандзіравалі: «Ганьба!»

А наступнага дня мы пачулі заяву міністра ўнутраных справаў, які «официально предупредил, что милиция ў наступны раз «не позволит». Ю. Захаранка абвінавáціў арганізатараў сьвята ў парушэньні закону, зваліўшы ўсё з хворай галавы на здаровую. Атрымліваецца, што законы па-ранейшаму — «як дышла». Таму спрачацца пра законнасьць бессэнсоўна.

Хачу сказаць пра іншае. Улады маглі прадбачыць (а міліцыя назірала гэта на свае вочы), што на сьвята прыйдзе маса людзей. Сабралася тысячаў пяць. І вы што, хацелі пусьціць іх вузенькім тратуарам? А можа, трэба было ісьці праз дворы, крадучыся?..

Навогул жа, сьвята прайшло выдатна. Відаць гэта і раззлавала ўладу, якія, напэўна, не чакалі, што зьбярэцца гэтулькі людзей.

Пятро ПАНКРАТОВІЧ

Маскоўскі госьць наведае пушчу

Чакаецца, што 14 верасьня з трохдзённым візытам у Менск прыедзе Уладзімер Шумейка.

Апрача сустрэчаў у сталіцы, ён наведае Гародню і адзін дзень правядзе ў Белавескай пушчы.

Мікола ГРЫНЯВІЦКІ

Дакапаўся да XII стагодзьдзя. А далей — няма грошай

Магілёў, які афіцыйна адлічвае свой узрост з 1267 г., у сапраўднасьці ўзьнік яшчэ раней.

29-гадовы археолаг Ігар Марзалюк падчас сёлетніх раскопак на магілёўскім замчышчы натрапіў на культурны пласт XII ст. і ўбачыў рэшткі магутнага абарончага валу. Знойдзена шмат розных мэталічных вырабаў, бранзалеты ды інш. Як лічыць І. Марзалюк і ягоныя калегі, ужо ў XII ст. тут, на гары Магіла (цяпер — парк Горкага), стаяў фэадальны замак.

Раскопкі, на якія было затрачана ўсяго 150 тысяч рублёў (дэнамінаваных), давялося часова прыпыніць, бо няма грошай, каб наняць рабочых з рыдлёўкамі.

Н.. РОСЛАВА

У гонар Касьцюшкі

Сёлета, калі мы сьвяткуем 200-я ўгодкі паўстаньня Касьцюшкі, Горадня стала, бадай, адзіным беларускім горадам, дзе сьвяту надалі афіцыйны статус.

Яшчэ ў лютым рашэньнем гарвыканкаму быў створаны аргкамітэт сьвята і прынятая праграма ўшанаваньня памяці паўстанцаў. Кульмінацыяй сьвяткаваньняў стане адкрыцьцё 29 верасьня памятнай дошкі на Новым каралеўскім замку. Тут 200 гадоў таму Касьцюшка праводзіў вайсковыя нарады і ўзнагароджваў баявых афіцэраў паўстанцкага войска. Да ўдзелу ў гэтай урачыстасьці аргкамітэт вырашыў запрасіць кіраўнікоў амбасадаў краін, дзе шануюць памяць Касьцюшкі: ЗША, Францыі, Польшчы й Літвы.

Г. МАСТОЎСКІ

Народны Фронт — за блёк незалежніцкіх дэмакратычных сілаў

Чарговае, верасьнёўскае паседжаньне Сойму Беларускага Народнага Фронту было пашыраным: прыехалі прадстаўнікі мясцовых Радаў і суполак БНФ.

Аналіз актуальнай сытуацыі даў сябра Сойму Валянцін Асташынскі. Апошнія месяцы засьведчылі адсутнасьць прэзыдэнцкай каманды й прэзыдэнцкай праграмы, сказаў ён. Адзіныя рэальныя крокі прэзыдэнта — падвышэньне цэнаў і дэнамінацыя. Двойчы Лукашэнка выступіў у наўпроставым эфіры й даў расейскаму ТБ інтэрвію, якое аўтарытэту Беларусі не дадало. Вынік — абразьлівыя артыкулы ў расейскай прэсе.

Прыхільнікі Лукашэнкі, а таксама кіроўная намэнклятура, рыхтуючыся да выбараў, пачалі арганізацыйна афармляцца ў рухі й партыі. Відавочна, што як ніколі актуальная задача аб'яднаньня ўсіх сілаў незалежніцкага дэмакратычнага кірунку, зазначыў сп. Асташынскі.

Старшыня Народнага Фронту Зянон Пазьняк яшчэ раз закрануў вынікі выбараў, адзначыўшы, што галоўнымі чыньнікамі былі эканамічны крызыс, несьвядомасьць грамадзтва, папулізм кандыдата, кароткі час перадвыбарчай кампаніі. Дасягненьнем Фронту ёсьць тое, што ўдалося сьцьвердзіць пазытыўнасьць, канструктыўнасьць нашай праграмы, сказаў сп. Пазьняк.

Дае плён тактыка стрыманасьці, якую выбраў Фронт пасьля выбараў. Трэба было даць праявіцца «новай» палітычнай сіле. Бездапаможнасьць, якую яна дэманструе, сьведчыць пра тое, што і надалей яе эканамічная палітыка будзе правальваецца. Тымчасам занепакоеная грамадзтва, шукаючы адказу на надзённыя пытаньні, узгадвае пра БНФ ("дзе Фронт? Чаму маўчыць?"), расьце цікаўнасьць да працы Ценевага кабінэту Апазыцыі БНФ.

Беларусь знаходзіцца ва ўнікальна крытычных умовах з-за Чарнобыля, нагадаў З.Пазьняк. Таму палітыка і эканоміка павінны быць зарыентаваныя на выжываньне нацыі. Спадзявацца належыць найперш на саміх сябе. Нашыя лёзунгі — нацыянальная дзяржава ў эўрапейскім разуменьні, нацыя, народ. Наша пэрспэктыва — шлях у Эўропу, дзе замежнапалітычным прыярытэтам для Беларусі зьяўляецца Германія.

Сп. Пазьняк адзначыў, што Фронт застаецца ў апазыцыі да рэжыму, бо рэжым не зьмяніўся. Стаўленьне да прэзыдэнта можа быць канструктыўным там, дзе гаворка йдзе пра ўмацаваньне дзяржавы, пра барацьбу з карупцыяй.

Намесьнік старшыні БНФ Юры Хадыка вярнуўся да аналізу вынікаў выбарчай кампаніі. Мы даказалі, што Фронт — самая ўплывовая палітычная сіла. І тое, што вёска прагаласавала супраць Кебіча — таксама дасягненьне Фронту, плён ягонай шматгадовай працы. Мы абудзілі вёску, але не пасьпелі прапанаваць ёй пазытыў. Нагул выбары былі эмацыйныя. На карысьць Лукашэнкі спрацавалі факты «барацьбы» з карупцыяй і абяцаньне помсты, а таксама кансэрватызм грамадзтва. Зараз Лукашэнка спрабуе пераканаць, што яму дапамагла перамагчы ягоная пазыцыя ў дачыненьні да Расеі. Але Кебіч сваю перадвыбарчую стаўку на Расею Лукашэнку аддаваць не зьбіраўся — і тым ня менш праваліўся. Таму, дарэчы, няма падставаў лічыць, што пазыцыя адносна Расеі была Фронту перашкодаю.

Ю.Хадыка падкрэсьліў, што павінна адбыцца ня толькі перадвыбарчае аб'яднаньне партыяў незалежніцкага дэмакратычнага кірунку, але іхны трывалы саюз на ўвесь час дзеяньня наступнага Вярхоўнага Савету.

Сябра Сойму, сакратар Управы БНФ Віктар Івашкевіч акрэсьліў задачы Фронту пры падрыхтоўцы да выбараў. Ужо да канца верасьня трэба скласьці сьпісы кандыдатаў у дэпутаты, распачаць складаньне мясцовых перадвыбарчых праграмаў, ствараць структурныя адзінкі Фронту пры кожным ЖЭСе й сельсавеце, рыхтаваць матэрыяльныя рэсурсы для забесьпячэньня агітацыйнай кампаніі. У падрыхтоўцы арыентавацца на выбары і ў Вярхоўны Савет, і ў мясцовыя Саветы, якія, як вядома, сфармуюць выканкамы. Улада на мясцовым узроўні дазволіць Фронту ўзьняцца на новую прыступку палітычнай якасьці, дасьць зусім іншыя магчымасьці для ажыцьцяўленьня на практыцы нашай палітыкі, для нацыянальна-культурнага адраджэньня, для стварэньня інфармацыйнага поля.

Сябра Сойму, сакратар Управы Вінцук Вячорка ахарактарызаваў будучую агульную выбарчую плятформу Фронту. Спаборнічаць з Лукашэнкам у папулізьме Народны Фронт ня мае намеру, тым больш што непазьбежна будзе расьці расчараваньне папулісцкай левай фразай цяперашняга кіраўніцтва. Зазначыцца глыбейшы падзел паміж незалежнікамі й прарасейскімі сіламі. БНФ мусіць заставацца самім сабой і яшчэ больш выразна акрэсьліць сваю прынцыповую нацыянальна-дзяржаўніцкую палітыку, ні ў якім разе не «апраўдвацца за нацыяналізм».

Падчас апошніх выбараў нам удалося замацаваць новае ўяўленьне пра Фронт як пра сілу, якая мае інтэлект і здольная гуртаваць спэцыялістаў. Для людзей з самастойным мысьленьнем відавочна, што БНФ — адзіная рэальная сіла, здольная правесьці аздараўленчыя радыкальныя рэформы. Зважаючы на гэта, укладаючы агульную плятформу і плятформы паасобных кандыдатаў, зазначыў сп. Вячорка.

Сойм прыняў Зварот, дзе, між іншым, гаворыцца:

«...Выбары ў новы Вярхоўны Савет і органы мясцовай улады будуць надзвычай важнымі для ўмацаваньня незалежнасьці Беларусі й стварэньня дэмакратычнай праўнай дзяржавы.

Сойм Беларускага Народнага Фронту лічыць, што ў такі гістарычна адказны час недапушчальны раскол нацыянальных дэмакратычных сілаў, і прапаноўвае кіраўніцтву Беларускай сацыял-дэмакратычнай Грамады, Беларускай сялянскай партыі, Аб'яднанай дэмакратычнай партыі Беларусі, Партыі народнай згоды, Беларускай хрысьціянска-дэмакратычнай злучнасьці, Нацыянальна-дэмакратычнай партыі Беларусі, а таксама іншых грамадзка-палітычных арганізацыяў, якія падзяляюць прынцыпы незалежнасьці, дэмакратыі і адраджэньня нацыянальнай культуры, разгледзець магчымасьць стварэньня перадвыбарчага блёку, каб нанесьці сілам камуністычнага й імпэрскага рэваншу канчатковую паразу на ўсіх узроўнях прадстаўнічай улады...»

Сойм таксама зацьвердзіў кіраўніцтва Выбарчага камітэту БНФ на чале з праф. Ю.Хадыкам.

Вера ЧУЙКО

Сёньня

Сяргей ДУБАВЕЦ

Семачкі

Калі нацыя не выступае суб'ектам палітыкі, то ўсё, што зь ёй адбываецца, ад яе не залежыць.

У 1920 г. прадстаўнікоў Беларусі выставілі за дзьверы на перамовах у Рызе, дзе Расея з Польшчаю падзялілі Беларусь на Ўсходнюю — расейскую і Заходнюю — польскую тэрыторыі. З гэтага часу ўсё, што адбывалася з намі, ад нас не залежала. У сур'ёзных палітычных пагадненьнях нават ня згадвалася імя Беларусі, а толькі мелася на ўвазе яе тэрыторыя.

Наступнай пасьля Рыгі маніпуляцыяй стаў сакрэтны пратакол да пакту Молатава-Рыбэнтропа 23 чэрвеня 1939 г. Лёс Беларусі тут зьмяшчаўся ў адным абзацы: «В случае территориальных и политических преобразований в областях, принадлежащих Польскому государству, сферы влияния Германии и СССР будут разграничены приблизительно по линии рек Нарев, Висла и Сан».

Гэта і ёсьць тое, што ў нас пасьля назавуць шчасьлівым узьяднаньнем Заходняй і Ўсходняй Беларусі і пра што савецкія газэты напішуць: «Красная армія ўзяла пад ахову адзінакроўных братоў. Сумленнае шчасьце».

Гутарка йдзе пра гандаль безымённай тэрыторыяй — прадаў, заклаў, адкупіў, памяняў...

Расея прыбрала да рук Заходнюю Беларусь, праз месяц аддала Віленшчыну Літве, каб яшчэ праз год прыбраць і Літву, каб яшчэ праз год аддаць усё гэта пад нямецкую акупацыю. Вышукваць нейкі станоўчы сэнс ва «ўзьяднаньні» 17 верасьня 1939 г. — жалю вартая ўцеха бязвольнага й пасьіўнага. Пасьля ГУЛАГаў і Курапатаў спатрэбілася яшчэ 50 гадоў, каб на Беларусі зноў зьявіліся кволыя парасткі самасьвядомасьці.

Усе маніпуляцыі беларускаю тэрыторыяй у новым часе — на сумленьні «старэйшага брата», а калі дакладней — цёткі, што прадае на базары семачкі. Ацэньваючы падзеі згаданай гісторыі, я думаю пра наіў гісторыка Лукашэнкі, а зрэшты, і ўсяго ягонага ачмуранага электарату. Масква *ніколі* не разглядала нас як сваіх, як бы нам гэтага ні хацелася, і заўсёды зь лёгкасьцю аддавала — гуртам і ўраздроб — то палякам, то немцам, то нават літоўцам. Наіўна думаць, што «старэйшы брат» турбуецца пра нас, як пра сябе. У нас няма брата. Мы — толькі семачкі...

Гадуцішкі: штучная спрэчка

Гэтымі днямі ў Менску адбываюцца беларуска-летувіскія перамовы на ўзроўні міністраў замежных справаў. Асноўная іх мэта — падрыхтаваць сустрэчу прэзыдэнтаў А.Лукашэнкі і А.Бразаўскаса. Каб высьветліць падрабязнасьці, карэспандэнт «Свабоды» зьвярнуўся да дэпутата Вярхоўнага Савету Валянціна Голубева — сакратара парляманцкай Камісіі па міжнародных справах.

— Спадар Голубеў, якія пытаньні будуць галоўнымі на гэтых сустрэчах і якіх вынікаў можна чакаць?

— Мне цяжка сказаць дакладна, бо падрыхтоўкаю перамоваў займаліся МЗС і прадстаўнікі прэзыдэнта. Але відавочна, што галоўнымі будуць пытаньні дэлімітацыі й дэмаркацыі мяжы паміж нашымі краінамі і падрыхтоўка палітычнае дамовы аб добрасуседзтве.

— Значыць, будзе вырашаны і лёс чыгуначнай станцыі Гадуцішкі, якая, па сутнасьці, застаецца адзіным спрэчным пытаньнем?

— «Спрэчным» гэтае пытаньне зрабіў Кебіч. А калі аб'ектыўна, спрачацца тут няма пра што, бо станцыя Гадуцішкі — гэта беларуская тэрыторыя.

Сапраўды, у 1979 г. Міністэрства шляхоў зносінаў СССР па просьбе літоўскага боку перадало гэтую станцыю на баланс (а не ва ўласнасьць!) Прыбалтыйскай чыгункі — для «паляпшэньня вывазу прадукцыі Ігналінскага камбінату будматар'ялаў». Аднак мяжу паміж БССР і ЛітССР нават тады ніхто не пераносіў — адміністрацыйная мяжа праходзіла з паўночнага боку станцыі, г. зн. і будынак станцыі, і зямля, і ўсё астатняе было беларускім.

Але пасьля распаду СССР нашыя чыноўнікі не забясьпечылі перадачы ва ўласнасьць дзяржавы ўсяе маёмасьці былога СССР, якая знаходзілася на нашай тэрыторыі. Літоўцы ж ня спалі ў шапку і ўзялі пад свой кантроль нашую маёмасьць, якая «дрэнна ляжала». І вось з таго часу (два гады) Гадуцішкі знаходзяцца пад юрысдыкцыяй Літвы: тут дзейнічаюць іхныя законы, іхныя грошы і г. д. А наш тагачасны ўрад заплюшчыў на ўсё гэта вочы.

Больш таго, у кастрычніку 1993 г. падчас рабочага візыту ў Вільню В.Кебіч пагадзіўся аддаць Гадуцішкі Літве ў абмен на 99-гадовую арэнду санаторыі «Беларусь» у Друскеніках. Даведаўшыся пра гэта з прэсы, я выступіў тады з пратэстам на сэсіі Вярхоўнага Савету, бо ніхто не даваў Кебічу паўнамоцтваў вырашаць памежныя пытаньні, якія адносяцца да выключнай кампэтэнцыі Вярхоўнага Савету.

— Аднак Вячаслаў Кебіч адказаў тады, што ён нічога не падпісаў.

— Гэта быў не адказ, а нэрвовы выкрык Кебіча: «Хлусьня!» — без аніякіх тлумачэньняў і абвержаньняў. На другі мой запыт па гэтым самым пытаньні я атрымаў адказ ад М.Мясьніковіча: «Ніякіх пагадненьняў у памежных пытаньнях не было і не магло быць падпісана».

Аднак цяпер я магу ўпэўнена сьцьвярджаць: быў! Паводле інфармацыі, атрыманай мною з літоўскага боку і зь беларускага пасольства ў Вільні, Кебіч тады падпісаў пратакол, згодна зь якім (цытую): «Лінія дзяржаўнай мяжы паміж Літоўскай Рэспублікай і Рэспублікай Беларусь у раёне чыгуначнай станцыі Адуцішкес праходзіць па **паўднёвай** мяжы паласы адводу чыгункі». Такім чынам, станцыя аддавалася Літве. Між тым, Кебіч павінен быў ведаць пазыцыю Прэзыдыюму ВС, які даў нашым экспэртам ясную рэкамэндацыю: «афармленьне лініі дзяржаўнай мяжы фіксаваць ... па лініі паласы адводу з **паўночнага** боку чыгуначнай станцыі Гадуцішкі».

— Тым ня менш, спадар Голубеў, Вашая пазыцыя наконт Гадуцішкаў называецца ўсяго толькі «асабістаю думкаю Голубева».

— Яны памыляюцца (у прыватнасьці, пасол Беларусі ў Літве, а разам зь ім і газэта «Зьвязда»), называючы гэта «асабістаю думкаю». Я паслу, і журналістам, якія бяруцца пісаць на гэтую тэму, варта было б ведаць, што такая пазыцыя засьведчаная ў некалькіх рашэньнях Прэзыдыюму ВС. Апошняя пастанова па гэтым пытаньні была прынятая ў чэрвені 1994 г. У ёй адзначалася, што Савет Міністраў ня выканаў даручэньня Прэзыдыюму Вярхоўнага Савету «аб паскарэньні ўключэньня чыгуначнай станцыі Гадуцішкі ў склад Беларускай чыгункі». Акрамя таго, другім пунктам пастановы Савету Міністраў даручалася «да 1 верасьня 1994 г. забясьпечыць перадачу на баланс Беларускай чыгункі ўсіх станцыяў, у тым ліку **станцыі Гадуцішкі**, участкаў чыгуначнага палатна, якія знаходзяцца на тэрыторыі Беларусі, але да гэтага часу эксплюатуюцца літоўскім бокам. У выпадку далейшага зацягваньня вырашэньня пытаньня наконт станцыі Гадуцішкі прадугледзець магчымасьць пракладкі дадатковага (паралельнага) чыгуначнага палатна на тэрыторыі Рэспублікі Беларусі ў раёне станцыі Гадуцішкі».

Такім чынам, як вы бачыце, «думка сп. Голубева» ёсьць думка дзяржаўная. Спадзяюся, што з такіх пазыцыяў будзе зыходзіць і беларуская дэлегацыя на цяперашніх перамовах.

І.В.

Шпіёнскія жарсьці і крамлёўскія традыцыі

Хто ёсьць хто?

У Польшчы скандал. Шэфам выведкі паспрабавалі прызначыць Мар'яна Захарскага — самага выніковага шпіёна часоў ПНР. Самі амэрыканцы папярэдзілі, што зноў пасадзяць сп. Захарскага, калі ён зьявіцца ў Штатах, ужо нават у новай якасьці. У 1981 г. ён быў пажыцьцёва пасаджаны ў амэрыканскую турму за шпіёнства супраць ЗША на карысьць Варшаўскага блёку. Сядзець за кратамі яму давялося гады чатыры, потым яго разам зь яшчэ трыма драбнейшымі шпегунамі амэрыканцы зьмянілі ажно на 25(!) заходніх агентаў, злоўленых у сацыялістычным лягеры.

Меркаваньні палякаў падзяліліся. Адныя лічаць, што той запламіў сябе працаю на карысьць ПНР-аўскай выведкі. Іншыя, у іхным ліку і міністар унутраных справаў (дарэчы, былы «салідарнік») Анджэй Мільчаноўскі, які прызначыў быў Захарскага на пасаду шэфа выведкі, пераканаtwа, што той — выдатны прафэсіянал. А гэта, маўляў, галоўнае, тым болей што ён не займаў аніякіх пасадаў у выведным апараце камуністычнага часу...

Але толькі прозьвішчы. Каб жа абмяркоўваць, а тым больш нейк уплываць на гэтыя перастаноўкі — няма чаго нават і марыць. Адкажыце, чым Лавіцкі быў лепшы або горшы за Шыркоўскага? А што за чалавек Ягораў? Хто такія ягоныя намесьнікі? Беларусам усё гэта ня можа быць абыякава.

Вядома, праўда, што новы міністар унутраных справаў Захаранка (былы сьледчы!) публічна выказаўся пра каштоўнасьць нашых культурных традыцыяў, пра патрэбу выхоўваць у міліцыянтаў беларускі патрыятызм. Ягоны папярэднік У.Данько, між тым, хваліўся, што застаецца членам няіснага ЦК КПБ. Нездарма менавіта ім у студзені замянілі на міністэрскай пасадзе таго ж Ягорава. Апошні напярэдадні тае свае прымусовае адстаўкі паехаў па раённых аддзелах адной з вобласьцяў (Гарадзенскай) і загадаў зьмяніць партрэты, барэльефы й бюсты Леніна, якія паўсюдна яшчэ «аздаблялі» міліцэйскія памяшканьні, на Пагоню. Гэта вельмі паказальны прыклад. Нават Лукашэнка, стаўшы прэзыдэнтам, усьвядоміў, што нельга будаваць беларускую дзяржаву пад «дамоклавымі» сярпом з молатам. Ня кажучы ўжо пра тое, што не выпадала надалей сьмяшыць увесь навакольны сьвет аграмадным БССРаўскім гербам на ўрадавым гмаху.

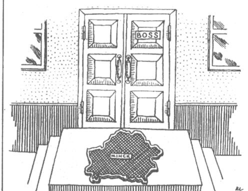
Што на гэта можна сказаць нам, усходнім суседзям палякаў? Пра новыя прызначэньні ў нашым войску, дзяржаўнай бясьпецы й міліцыі мы часам можам даведацца з прэсы.

Шынэль Дзяржынскага

А паглядзеце на міліцыянтаў. У сучаснай, сваёй, беларускай форме яны самі сябе сталі больш паважаць і выглядаюць сапраўды самавіта. А ўжо неяк і падзабылася, што менавіта генэрал Ягораў пачаў пераапранаць міліцыю. Мне здаецца, ён павінен разумець сёньня, што нельга ахоўваць дзяржаўныя інтарэсы суверэннае Беларусі «ў шынэлі» Дзяржынскага, хоць і быў ён нашым земляком. Партрэт і бюст жалезнага Фэлікса сёньня глядзіцца дарэчна хіба што ў маскоўскай тэлерэкламе «Крепкие традиции! Кремлёвская водка из Голландии».

Нядаўна адзін «гэбэшнік» спрабаваў падначаліць мяне на свой гачок. Пазваніў, запрасіў на каву. Ён сам ня верыў у посьпех, паскардзіўся, што інтэлігенцыя пагарджае імі, дый увогуле людзі не жадаюць кантактаваць са спэцслужбаю. Выглядаў ён даволі разгублена. Вядома ж, раней усё было дастаткова проста і зразумела. Ворагі — вызначаныя раз і назаўжды, мэтады змаганьня — адпрацаваныя.

(Заканчэньне на стар.5)

Малюнак Лявона РАЗЛАДАВА

Лукашэнка і прыватызацыя: хто каго?

Прэзыдэнт Лукашэнка працягвае зьдзіўляць публіку сваімі дыямэтральна процілеглымі выказваньнямі. Аляксандар Фядута супакойвае журналістаў: «зьвяртайце ўвагу не на словы, а на справы прэзыдэнта» і адлаведна — крытыкуйце ня словы, а справы. Пардон, але дзе справы? Зь 10 ліпеня краіна слухае толькі словы. Канкрэтных справаў не відаць. Гэта датычыць і праблемаў прыватызацыі. Тут прэзыдэнт, здаецца, зусім заблытаўся. Нават цяжка зразумець ягоную пазыцыю: патрэбная прыватызацыя ці не?

Што было, што ёсьць, што будзе...

Прыватызацыя буйных прадпрыемстваў была фактычна перапыненая ў пачатку году. «Малая» прыватызацыя нібыта рухалася. У сфэры гандлю, напрыклад, форму ўласнасьці зьмянілі 46% аб'ектаў, у грамадзкім харчаваньні — 54%, у сфэры бытавой абслугі — 54%, у прамысловасьці — 6%, у будаўніцтве — 9% (зьвесткі на 1 чэрвеня 1994 г.). Аднак зьмена формы ўласнасьці яшчэ ня сьведчыць аб прыватызацыі аб'екта.

Тымчасам адбыліся прэзыдэнцкія выбары, пачаліся кадравыя перетурбацыі, і прыватызацыя амаль спынілася. Новая ўлада ніяк ня можа вызначыцца: што рабіць далей, якім шляхам ісьці? Там, напрыклад, усур'ёз абмяркоўваюць магчымасьць «адмяніць» чэкавую прыватызацыю. Экспэрт зь Інстытуту эканомікі АН Беларусі лічыць, што Аляксандар Лукашэнка ўвогуле цьмяна ўяўляе, навошта патрэбная прыватызацыя. На ягоную думку, не выпадкова эканамічным дарадцам прэзыдэнта прызначаны прафэсар Пётр Капітула — перакананы прыхільнік прынцыпаў так званай сацыяльнай справядлівасьці.

Прэзыдэнт неаднойчы заяўляў, што пасьля прыватызацыі прадпрыемства працуе горш. Між тым, ва ўмовах агульнага крызысу іншага чакаць не даводзіцца. Да таго ж асноўная мэта прыватызацыі — надзяленьне людзей уласнасьцю і, урэшце рэшт, стварэньне сярэдняга клясу — самага надзейнага гаранта стабільнасьці грамадзтва. Калі прэзыдэнт зьбіраецца абапірацца на люмпэнаў, дык гарантавана можа быць толькі адна рэч — пэрманэнтныя сацыяльныя хваляваньні і, як вынік, спаўзаньне да дыктатуры.

Як лічаць некаторыя назіральнікі, новая адміністрацыя зоймецца «разборам палётаў» — што і як было прыватызавана раней. Але зрабіць гэта, па-першае, вельмі цяжка, а па-другое — што гэта дасьць? Толькі новую блытаніну ды новыя кадравыя перастаноўкі, урэшце, ня больш, чым ілюзію дзейнасьці.

Дарэчы, у пасьляваеннай Нямеччыне ўрад не імкнуўся жорстка кантраляваць ацэнку дзяржаўнай маёмасьці. Прадпрыемства можна было ацаніць у любую суму, дзяржаву пры гэтым цікавіў толькі канчатковы вынік — уздым эканомікі. Ідэя сацыяльнай справядлівасьці не забівала мазгі нямецкіх палітыкаў.

Мяркуючы ж па выказваньнях прэзыдэнта й ягонага атачэньня, палітыка новай улады зарыентаваная на бядняцкіх шых. Па інэрцыі (перадвыбарчы сындром?) ці сьвядома, але гэта так. А пакуль абсалютна невядома, чаго нам чакаць, што можа быць, а чаго быць ня можа. Па сутнасьці, усё залежыць ад палітычнай кан'юнктуры і ад таго, у які бок хісьне прэзыдэнта заўтра.

Павярнуць назад будзе цяжка

Калі сур'ёзна абмяркоўваць магчымасьць ці немагчымасьць далейшай прыватызацыі, дык непазьбежна ўзьнікаюць пытаньні. Прыняты пакет законаў аб прыватызацыі і разьдзяржаўленьні. Прыняты Вярхоўным Саветам і з сфэры дыскусіяў ужо даўно перайшоў у практыку. Спыніць прыватызацыю — значыць парушыць законы. Ці пойдзе на гэта прэзыдэнт, які неаднаразова дакляраваў сваю да іх павагу? Дакладней, ці дадуць яму гэткую мачымасьць? Можна, вядома, згвалтаваць парлямант, можна адмяніць старыя законы (яны, дарэчы, далёкія ад дасканаласьці). Але нельга закрываць вочы на аб'ектыўныя працэсы.

Адназначна: урад ужо ня можа кантраляваць і падтрымліваць народную гаспадарку — трэба адмаўляцца ад вялікай часткі ўласнасьці на карысьць новых гаспадароў. Але хто яны? Пакуль гэта ня вызначана. Адпаведна затрымліваецца працэс інвэставаньня (які дурань будзе ўкладаць грошы ў завод, дзе няма канкрэтнага гаспадара?) як з боку айчынных, так і замежных (тым больш — замежных) інвэстараў. (За выняткам, магчыма, толькі расейскіх. Інфармацыя, якая знаходзіць пацьверджаньне, сьведчыць: неўзабаве на рынку беларускіх ваўчароў зьявяцца кампаніі з расейскім капіталам.)

Такім чынам, прэзыдэнт, па сутнасьці, выбару ня мае. З аднаго боку, ён абяцаў палепшыць жыцьцёвы ўзровень народу, зьнішчыўшы «спэкуляцыю», з другога — выканаць абяцаньні Аляксандар Рыгоравіч можа, толькі надалей паглыбляючы й разьвіваючы тую самую «спэкуляцыю». Якая ў астатнім сьвеце завецца проста рынкавай эканомікай.

Андрэй СЯРЖАН

У дадатак да крамы прэзыдэнт «Дайновы» купіў торт за 100 даляраў

9 верасьня ў Горадні адбыўся пяты сёлетні аўкцыён у рамках «малой прыватызацыі».

На таргі, праўда, ня выставілі гатэль «Беласток», які напярэдадні дакляраваўся ў арэнду, але затое былі прададзеныя 15 іншых аб'ектаў. Некаторыя даволі дорага, а іншыя — зусім танна. Напрыклад, «Прыярбанк» усяго за 50 мільёнаў рублёў купіў гістарычную чатырохпавярховую камяніцу ў Старым горадзе. Яна мае агульную плошчу 1180 $м^2$, а да яе яшчэ зямельны пляц 700 $м^2$. Тымчасам звычайная 3-хпакаёвая кватэра бала прададзеная за 55 мільёнаў.

У таргох бралі ўдзел і суполкі з замежным капіталам. Фірма зь нямецкім удзелам купіла ва ўласнасьць будынак XIX ст., які на папярэднім аўкцыёне быў зьняты з таргоў, бо за яго прапаноўвалі тады вельмі малыя грошы. Цяпер камяніца была прададзеная за 190 мільёнаў.

Удалы быў гэты дзень і для Адама Палюховіча — прэзыдэнта вядомай менскай фірмы «Дайнова». За 75 мільёнаў рублёў ён купіў у 10-гадовую арэнду гарадзенскую краму «Навінка». Задаволены з пакупкі, А.Палюховіч узяў удзел у «салодкім» аўкцыёне, на якім выставілі тры тарты з надпісам «Малая прыватызацыя». За самы вялікі торт вагою 4 кг ён заплаціў 70 тыс. рублёў. А калі за апошні ўсяго ў 1,5 кг нехта ў азарце запрапанаваў 50 даляраў, дык Палюховіч заплаціў 100.

С. МАКС.

Шпіёнскія жарсьці і крамлёўскія традыцыі

(Пачатак на стар.4)

Хтосьці слухае «Голас Амэрыкі» і «преклоняется перед западным образом жизни», іншы расказваў за бутэлькай анэкдот пра Андропава (прыдуманы, як некалі пісала «Комсомольская правда», адмысловаю службаю ў ЦРУ, якая спэцыялізуецца на дывэрсіях супраць СССР), а нехта ўвогуле ў глыбіні душы хацеў уцячы адсюль к чортавай матары... А што цяпер?

Помніцца, я сказаў яму, што паважаю кожную службу, якая працуе на карысьць суверэннай Беларусі. Але мы абодва не былі ў гэтым цалкам перакананыя. Мяркую, што яму самому стала сёньня відавочна: нонсэнс — працаваць на карысьць «Пагоні і бел-чырвона-белага сьцяга», ня выкінуўшы з кабінэтаў і з галавы партрэты й бюсты першага чэкіста разам зь ягонымі «крамлёўскімі традыцыямі». Наіўна спадзявацца, што «абрэвіятура», якая рабіла ўсё, каб задушыць праявы беларускага свабодалюбства, будзе цяпер усяляк спрыяць яму. Даражэнькія таварышы, вы хацця б запатрабавалі ад парлямантараў, каб напачатку вам назву зьмянілі, калі яны самі дагэтуль ня ўцямілі такой элемэнтарнай рэчы. І хай ня кажуць мне, што ня ў назьве справа, а ў сутнасьці. Не, у савецкай сыстэме зьмест заўжды адпавядаў форме і наадварот.

А хто лічыцца нашымі праціўнікамі сёньня, калі геапалітычная сытуацыя зьмянілася? Нас па-савецку палохаюць Польшчай. Мой размоўца пацікавіўся, ці не выпадала мне сутыкацца са спробамі польскай выведкі вэрбаваць у нас агентуру. Я адказаў, што мне даводзілася толькі чуць пра такое, але яшчэ часьцей гавораць пра вэрбавальную дзейнасьць у нас расейскіх спэцслужбаў. Чым жа для мяне, суверэннага беларуса, павінен быць мілейшы расейскі шпіянаж ад польскага? Пры тым яшчэ, што паляякі толькі робяць першыя крокі, а расейцы даўным-даўно пачуваюцца тут як дома. Абмалёўваючы магчымых ворагаў, размоўца як бы між іншым заўважыў, што Фонд Сораса, нібы дапамагаючы нам, насамрэч карыстае зь цяжкага для нас моманту і па сутнасьці крадзе «мазгі», перацягваючы на Захад нашых найлепшых навукоўцаў. Атрымалася зусім у духу таварыша Антонавіча, які «геніяльна» ахарактарызаваў самога сп. Сораса: «У нас своих антикоммунистов хватает». Вось так, а «цэнтравываз» нашых «мазгоў» у Маскву дагэтуль застаецца нормаю. Падобна, што мы размаўлялі на розных мовах: я гаварыў «шпіён», ён — «разьведчык».

Мэтамарфозы былога анархіста

Нядаўні гданьскі карэспандэнт *Gazety Wyborczej* Пётр Немчын цяпер працуе ў аналітычным аддзеле польскай выведкі і сам ужо дае інтэрвію. У ранейшыя часы ён быў сябрам анархісцкай арганізацыі «Вольнасьць і Покуй», якая выступала супраць службы ў войску, службы бясьпекі й камуністычнай улады. У яго пацікавіліся: як можна растлумачыць гэткія мэтамарфозы? Спадар Немчын адказаў, што яго запрасіў на працу міністар А.Мільчаноўскі, які таксама змагаўся некалі за дэмакратычную ўладу. Цяпер яны ўсе працуюць на карысьць новай Польшчы, таксама і спэцслужбы, якія больш не зьяўляюцца палітычнаю паліцыяй, польскім КДБ.

А як быць у падобнай сытуацыі ў нашых умовах? Мне здаецца, хоць з чортам лысым можна супрацоўнічаць, калі ведаць, што гэта дзеля ўмацаваньня суверэннае беларускае дзяржавы. Але пераканаць мяне ў гэтым будзе няпроста, бо пакуль я ня веру ані першаму прэзыдэнту, ані бальшыні ягонае каманды, ня кажучы ўжо пра ўстанову з адыёзнай абрэвіятурай.

Мікола КОЎШ

Дзіўна, што аўтобусы яшчэ ходзяць

З пункта А ў пункт Я выйшаў рэйсавы аўтобус. Білеты на яго купілі 10 пасажыраў. На прамежкавых прыпынках Б,В,Г,Д і інш. селі яшчэ 50 чалавек. Пытаньне: колькі пасажыраў перавёз аўтобус? Правільны адказ — 10, бо астатнім 50 кіроўца квіткоў ня выдаў, а грошы, зразумела, паклаў сабе ў кішэню.

Гісторыя вельмі распаўсюджаная. Так здараецца ці ня ў кожным другім рэйсе (апісанае вышэй было тыдні два таму на маршруце Слуцак — Менск).

Сёньняшні тарыф на прыгарадных маршрутах роўны 12 рублям на жорсткім і 14 — на мяккім аўтобусе за кілямэтр. Пры гэтым прыгарадныя перавозкі на 65% датуюцца зь бюджэту. Сабекошт перавозак вельмі высокі й безупынна расьце. Заробак жа вадзіцеля — ня вельмі. У ліпені, напрыклад, сярэдняя заработная плата кіроўцы аўтобуса складала каля 77 тыс. руб. Таму кожны вымушаны шукаць дадатковыя крыніцы даходаў, балазе гэта няцяжка.

У ранейшыя часы кіроўцаў даволі часта правяралі. Але яшчэ да выбараў прэзыдэнта транспартнае міністэрства скарацілі амаль на 20%. Натуральна, скарачалі не начальнікаў аддзелаў і ўправаў, а, напрыклад, рэвізораў. Іх цяпер катастрафічна не хапае. І вадзіцелі вельмі вынікова гэтым карыстаюцца. Многія зь іх даўно пераканаліся, што быць сумленным у наш час ня надта выгадна. Па сутнасьці, больш нахабных абіраюць менш нахабных.

Увогуле дзіўна, што прыгарадныя аўтобусы ўсё яшчэ ходзяць. Агульнавядома: прыгарадныя маршруты жывуць пераважна за кошт датацыяў. Менш вядомы факт, што ня ўсе датацыі да аўтобусьнікаў даходзяць.

Сама так званая датацыя яшчэ ня ёсьць рэальныя грошы. Гэта толькі права іх атрымаць. Па сутнасьці, урад дае параджэньне аблвыканкамам вылучыць асыгнаваньні на пасажырскія перавозкі. Аблвыканкам і вылучае. Калі што ёсьць. Фактычна прыгарадныя аўтобусныя маршруты атрымліваюць каля 60% ад патрэбнага. А 40% не атрымліваюць з прычыны адсутнасьці грошай.

Вырваць прызначаную міністэрству датацыю, — кажа начальнік управы Міністэрства транспарту Тамара Юрчанка, — амаль што подзьвіг. Займае гэты працэс даволі працяглы час. А аўтобусам паліва патрэбнае штодзень.

Каб вадзіцелі ня кралі грошай у нас і ў сваіх прадпрыемстваў, трэба даць ім прыстойны заробак. Што рабіць, каб транспарт не спыніўся наагул?

Іншага выйсьця, апрача астранамічнага падвышэньня тарыфаў на перавозкі, — няма. Але цяжка западозрыць новы ўрад у самагубчых памкненьнях — падвышаць цану на праезд у бліжэйшы час ён наўрад ці рызыкне. Інакш прэзыдэнт згубіць увесь свой электарат за адзін дзень. У той жа час грошай у бюджэце няма. І ня будзе. Хутчэй за ўсё, мы станем сьведкамі (і ахвярамі) паступовага, але няспынага падвышэньня кошту праезду. Да сусьветнага ўзроўню. Пры гэтым, праўда, нядрэнна, каб і заробкі пасажыраў расьлі адпаведнымі тэмпамі.

Андрэй ШАВАНДА

Легенды і праўда пра генэрала Балаховіча

Станіслаў Булак-Балаховіч — надта прыкметная асоба. Ён немінуча мусіў быў апынуцца ў цэнтры палемікі. Характэрны прыклад — абвінавачаньні генэрала Булак-Балаховіча ў арганізацыі габрэйскіх пагромаў. Войска генэрала ў розныя часы ўяўляла сабою кангламэрат вельмі розных сілаў. У «Дзьвінскі пэрыяд» (падчас дысьлякацыі на тэрыторыі Латвіі й Эстоніі ў канцы 1919 — пачатку 1920 гг.) і ў Мазырскай кампаніі лістапада 1920 г. склад гэтага войска быў найбольш беларускім — у шэрагі корпусу ўліваліся тутэйшае беларускае насельніцтва Падзьвіньня ды Палесься. Тады Булак-Балаховіч непасрэдна знаходзіўся пад юрысдыкцыяй Беларускай Народнай Рэспублікі. Між тым, пры корпусе генэрала заўжды меліся саюзныя фармаваньні, часам цяжка кіравальныя. Такімі саюзнымі аддзеламі да пачатку Мазырскага паходу былі казацкія, а таксама расейскія часткі, якія палітычна падпарадкоўваліся Барысу Савінкаву.

Факт габрэйскага пагрому ў Пінску ў кастрычніку 1920 г. дакумантальна фіксуецца самім генэралам. Але аналіз крыніцаў сьведчыць, што пагромы зьдзяйсьнялі аддзелы расейскіх саюзьнікаў. Генэрал зьвяртаўся да іх, як да вызвольнікаў Расеі, ды заяўляў, што такімі сродкамі дамагчыся волі для іхнае радзімы немагчыма. С.Булак-Балаховіч і раней неаднаразова вёў палеміку з радыкаламі «белага» руху Калчаком, Урангелем, Юдзенічам, у тым ліку й на старонках прэсы. Ён даводзіў беспэрспэктыўнасьць тэрору, наадварот — выступаў за стварэньне шырокай дэмакратычнай базы дзеля барацьбы з бальшавікамі. Генэрал Булак-Балаховіч рашуча змагаўся з пагромамі, выдаў загад караць удзельнікаў пагромаў сьмерцю.

Ян ГРЭЧЫЦ

У міжваеннае двацацігодзьдзе генэралу Балаховічу ня раз даводзілася сустракацца з абвінавачваньнямі ў антысэмітызьме. І савецкія прапагандысты, і іхныя калегі з польскіх камуністычных колаў ужывалі славуты антысэмітызм Балаховіча як адзін з галоўных аргумэнтаў у публічным цкаваньні, што доўжылася цэлыя двацаць год. Сьцьвярджалася, што падбухтораная самім генэралам, з поўнай ягонай згоды, дабрахвотная армія займалася пагромамі й рабаваньнем габрэйскага насельніцтва гарадоў і мястэчак, занятых гэтай арміяй падчас ваенных дзеяньняў.

Не падлягае найменшаму сумневу, што акты тэрору ў дачыненьні да цывільнага насельніцтва, у тым ліку й габрэйскага, розныя вайсковыя аддзелы чынілі на працягу ўсёй вайны.

Як правіла, габрэйская бедната вітала чырвонаармейцаў як вызвольнікаў і верыла ў трываласьць зьменаў, якія прынесла савецкая рэвалюцыя. Пазыцыю гэтага насельніцтва ілюструе факт зьяўленьня ў Беластоку, Седльцах ды іншых мясцовасьцях дабрахвотных габрэйскіх аддзелаў, якія ваявалі супраць польскай арміі на баку бальшавікоў.

Таму ня трэба зьдзіўляцца, што гэткая пазыцыя ўспрымалася як калябарацыя й здрада ды часта выклікала помсту, якая нярэдка перарастала ў самаволю. Балаховіч, які лёгкаю рукою выдаваў прысуд шпікам і здраднікам, не мінаў у гэтым сэнсе і габрэяў, што пазьней акурат выкарыстоўвалася супраць яго.

Трэба памятаць, што бальшыня габрэйскіх сем'яў апынулася ў межах розных краінаў незалежна ад уласных схільнасьцяў. Як палестынскія арабы пасьля II сусьветнай вайны, габрэі ў 1918-21 гг. нечакана адкрылі, што вакол іх утварыліся новыя дзяржавы і што яны сталі закладнікамі ў руках палітычнага лёсу, на які ня маюць аніякага ўплыву. А калі ім хацелася дасягнуць гэтага ўплыву, яны выбіралі не таго партнэра, якога належыць.

Тое, што ягоныя аддзелы дапускалі эксцэсы ў дачыненьні да габрэйскага насельніцтва, пацьвярджае сам генэрал, які выдаў наступны загад:

«Загад

...Жаўнеры Народнай Дабрахвотнай Арміі нясуць з сабою мір і свабоду для ўсіх. Забойства, гвалт і грабеж пакрывае дабрахвотніка ганьбай і непавагай. Забойствам, гвалтам і рабаўніцтвам не ўмацаваць сьвятое справы вызваленьня Расеі, а можна толькі зьнявечыць яе, як зьнявечылі Дзянікін, Калчак і Юдзеніч.

Я буду бязьлітасна змагацца з суб'ектамі, якіх западозраць у габрэйскіх пагромах, бо часта гэта справа рук правакатараў.

Даказана, што вельмі рэдка добры жаўнер ублытваецца ў такую справу. Гэта альбо бандыты, праз якіх ужо тры гады паміpae нашая Айчына, альбо прадажныя нягоднікі.

Загадваю камандзерам, жаўнеры якіх займаюцца пагромамі й рабункамі, зьняць з камандаваньня і паставіць перад вайсковым судом для асуджэньня па законах ваеннага часу, бо камандзер адказвае за свой гонар (...)

Генэрал-маёр Балаховіч
Пінск, 20 кастрычніка 1920 г.»

Падчас ваенных дзеяньняў здараліся й факты, цалкам супрацьлеглыя пагромам. 13 верасьня 1920 г. у мястэчка Камень-Кашырскі ўвайшоў аддзел балахоўцаў на чале з палкоўнікам Сяргеем Паўлоўскім і ротмістрам фон Дасэлем (псэўданім Дарскі). Яны ўчынілі сапраўдны габрэйскі пагром. Наступнага дня ў Камень-Кашырскі ўвайшлі галоўныя сілы ген. Балаховіча. Схопленых на гарачым афіцэраў — Дасэля, Паўлоўскага, Вайнюнскага ды інш. — Бромбэрг перадаў вышэйшым уладам. У ваеннай бязладзіцы фон Дасэль уцёк у Нямеччыну, астатнія, пад пагрозаю вайсковага трыбуналу, перабеглі на савецкі бок. Варта заўважыць, што фон Дасэль стаў пазьней актыўным гітлераўскім дзеячом і з тэрыторыі Райху праводзіў прапагандавыя атакі на ген. Балаховіча.

Габрэйскае насельніцтва вітала Балаховіча ў Камені-Кашырскім як свайго збаўцу. Вынішчанае, абрабаванае мястэчка было шчодра ўзнагароджана харчамі з абозаў дабрахвотнай арміі.

У рамках сваёй дабрахвотнай арміі генэрал Балаховіч стварыў асобны габрэйскі вайсковы аддзел.

«Загад ад 20 кастрычніка 1920 г.

Выказваю згоду падхаружаму Цэйтліну на сфармаваньне пры штабе Арміі асобнай габрэйскай дружыны.

Анольнік генэрал-маёр Балаховіч
Пінск, 20.10.1920 г.»

Апрача таго, у войску служылі асобныя габрэі, у тым ліку і афіцэры.

Падводзячы крэс пад гэтай сумнай і цяжкарнай наступствамі старонкай з гісторыі арміі Балаховіча, трэба пагадзіцца, што інцыдэнты з габрэйскім насельніцтвам памежных раёнаў мелі

Урыўкі з кнігі: *Marek Cabanowski. General Stanisław Bułak-Bałachowicz. Warszawa, 1993.*

Заканчэньне. Пачатак у №№32—34.

Узнагароды ад Булак-Балаховіча

Генэралу давялося і ордэны ўручаць... Гэта цікавы эпізод, і ягоныя вынікі па сёньня не даюць спаць тонкім знаўцам і калекцыянэрам узнагародаў. Рэч у тым, што генэрал на памяць аб супольных баёх вырашыў надаць былым дабрахвотнікам сваёй арміі адзнаку.

Стэфан Обэрляйтнэр у «Каталёгу польскіх ордэнаў...» піша: *«Ганаровая адзнака «КРЫЖ ЗМАГАРНАСЬЦІ ген. БАЛАХОВІЧА» была ўведзеная ў 1920 г. ген. Булак-Балаховічам. Знак узнагароды — чатырохканцовы аднабаковы крыж, пакрыты белаю паліваю; пасярод крыжа срэбны вянок, у абводзе якога, на чорным тле, разьмешчаная мёртвая галава, а пад ёю перакрыжаваныя меч і паходня. Рэвэрс крыжа гладкі. Памеры крыжа 36 х 36 мм. Насілі адзнаку на чорнай стужцы шырынёю 38 мм з залатымі паскамі па баках шырынёю 4 мм».*

Малюнак крыжа быў зроблены паводле ўзору расейскага ордэну Сьв. Георгія. Галоўнае адрозьненьне паміж крыжам Балаховіча і крыжам Сьв. Георгія — у мэдальёне: у першым выпадку мёртвая галава, у другім — выява Сьв. Георгія (рыцар на кані забівае цмока). Падабенства адзнакаў выводзіцца з расейскай традыцыі стварэньня «георгіеўскіх» палкоў, якія складаліся з афіцэраў і салдатаў, узнагароджаных гэтым баявым ордэнам. Такія палкі ствараў у сваёй арміі і ген. Балаховіч.

Аднак першая задума генэрала была зьвязаная, відаць, з ордэнам Virtuti Militari, які меў быць узорам для адзнакі. Існуюць нешматлікія асобнікі крыжа, зробленыя паводле гэтага ўзору. Чэрап на мэдальёне разьмешчаны тут над скрыжаванымі касьцямі, а не над мечам і паходняю, як у канчатковым варыянце. Але зь нейкіх прычынаў генэрал адмовіўся ад пачатковага намеру — магчыма, пад націскам польскіх уладаў, якія пільна берaглі ордэн Virtuti Militari ад насьледаваньня, а можа, з увагі на значную прысутнасьць у ягоным войску жаўнераў расейскай нацыянальнасьці, больш прыхільных да традыцыі крыжа Сьв. Георгія.

Мяркуюць, што было выбіта каля 10 000 арыгінальных асобнікаў. Гэта вынікі прыблізных разьлікаў калекцыянэраў — знаўцаў тэмы. Вызначыць жа дакладную колькасьць даваенных асобнікаў немагчыма хаця б таму, што выконвалі іх розныя гравёры, прычым не заўсёды паводле замовы капітулы, а дакумантаў самой капітулы таксама не знайшлі. Сам генэрал Балаховіч у кнізе «Вайна будзе ці ня будзе» пісаў: *«Пасьля заканчэньня вайны тысяча найбольш змагарных жаўнераў атрымала гэты крыж. Ад выданьня большай колькасьці ўсім, хто гэтага заслугоўваў, я вымушаны быў устрымацца з-за цкаваньня, распачатага тады на мяне й маіх людзей...»* Гіпатэтычныя зьвесткі пра выданьне 10 000 узнагародаў сьведчаць хутчэй пра досыць сьціплую ацэнку заслугаў вэтэранаў дабрахвотнай арміі, бо пад канец ваенных дзеяньняў, калі сілы арміі дасягнулі апагею, у ёй удзельнічала 20 000 салдат і афіцэраў. А за ўвесь пэрыяд службы пад камандаю Балаховіча павінна было прайсьці ўдвая больш. Калі пагадзіцца з гэтымі разьлікамі, колькасьць узнагародаў апынецца ня надта вялікая.

Праблему крыжа дабрахвотнай арміі можна разглядаць і зь іншага боку. На працягу дваццаці год пасьля роспуску ягонай арміі ген. С.Булак-Балаховіч усяляк стараўся згрупаваць вакол сябе вэтэранаў свайго войска. Ён ствараў фармальныя й нефармальныя зьвязы, перапісваўся са сваімі жаўнерамі, сустракаўся зь імі, выступаў на сходах вэтэранаў з рэфэратамі й прамовамі. Ён стараўся злучыць ня толькі вэтэранаў дабрахвотнай арміі, але й былых партызанаў памяжоўя. Генэрал думаў, што вайна яшчэ ня скончылася, а проста перайшла ў іншыя формы. Ён лічыў, што настане зноў час канфрантацыі. Гэтыя меркаваньні Балаховіч выказваў публічна, у тым ліку і ў згаданай кнізе «Вайна будзе ці ня будзе», выдадзенай у 1931 г., і трэба прызнаць — ён шмат што слушна прадбачыў. Такому яднаньню сілаў спрыялі і гэтае прадбачаньне, і атмасфэра пастаяннай пагрозы. Камуністы пагражалі безупынна. Даходзіла да шматлікіх інцыдэнтаў, у тым ліку таямнічых забойстваў сярод балахоўцаў.

Яднаньню служылі ня толькі арганізацыі ды іншыя формы згуртаваньня, але й сымбалі, да якіх належаў Крыж Змагарнасьці Дабрахвотнай Арміі. Як бы ні было, сёньня крыж дабрахвотнай арміі ген. Булак-Балаховіча зьяўляецца мараю калекцыянэраў і выклікае ліхаманку на зьбіральніцкіх аўкцыёнах. Гісторыя крыжа апісаная ў пасьведчаньнях, выдаваных разам з узнагародаю. Вось словы, пад якімі стаіць подпіс генэрала: *«Арганізацыя Кавалераў Крыжа Змагарнасьці паўстала 5 лістапада 1917 г. на Расейскім фронце пасьля камуністычнага перавароту.*

Аддзелы, складзеныя з кавалераў Крыжа Змагарнасьці пад маім камандаваньнем вызначыліся ў 1918-1919 г. у бітвах за свабоду Эстоніі й шматлікіх рэйдах углыб Расеі.

Здабыцьцё фартэцыі Роскапэль 5.3.1919.

Здабыцьцё Гдова 5.4.1919 і вызваленьне каля 600 закладнікаў, асуджаных на сьмерць.

Здабыцьцё Пскова 29.4.1919.

Баі ў абарону Латвіі, Літвы, а затым баі ў абарону Польшчы і Украіны.

Здабыцьцё Пінска ў тылох Савецкай Арміі, вызваленьне некалькіх соцень закладнікаў і ўзяцьцё ў палон Штабу IV Арміі ды некалькіх савецкіх дывізіяў.

Пасьля таго, як Польшча падпісала замірэньне — барцьба за свабоду Беларусі.

Апошнія баі скончаныя 18 сакавіка 1921 г., г.зн. у дзень падпісаньня міру».

Эмблемы

Вернемся да «мёртвае галавы», пра якую гаварылася вышэй. Звычайна яна абуджае непрыемныя асацыяцыі зь ненавіснымі аддзеламі СС і гестапа з часоў II сусьветнай вайны. Трэба адзначыць, што гэты сымбаль ужывалі здаўна многія вайсковыя фармацыі ў розных краінах. Ужо ў напалеонаўскіх войнах яго насіла на шапках пяхота й уланы корпусу герцага Фрыдэрыка Вільгельма фон Браўншвайга. У кайзараўскай Нямеччыне яго можна было пабачыць на шапках 1-га гусарскага палка, «мёртвую галаву» насіў сам маршал Макензэн. Ужывалі такі знак танкавыя войскі III Райху, а ў Польшчы — дабрахвотныя й дывэрсійныя «штурмавыя аддзелы» вавэльбэрцаў (паўстаньне ў Сылезіі), кавалерыйскі швадрон «гусараў сьмерці».

Паходжаньне гэтага сымбалю на балахоўскіх шапках дакладна растлумачыў сам Балаховіч. 5 лістапада 1915 г. Булак-Балаховіч узначаліў партызанскі швадрон 2-й кавалерыйскай дывізіі, прыпісанай да штабу Паўночнай Арміі. З гэтым швадронам ён увайшоў у склад партызанскага аддзелу Пуніна.

Змагаючыся на фронце паблізу Рыгі, будучы генэрал разам зь іншымі партызанамі апынуўся па-за законам на тэрыторыі, аддадзенай у распараджэньне нямецкіх штабоў. «За нашыя галовы былі прызначаныя ўзнагароды, — апавядаў Балаховіч. — Быў дадзены загад у палон нас ня браць. Жыцьцё здаровых ці параненых вязьняў павінна было скончыцца на шыбеніцы. Каб пазьбегнуць ганебнае сьмерці, кожны з нас на ўсялякі выпадак меў пры сабе атруту хуткага дзеяньня. Былі выпадкі, калі немцы вешалі нават трупы партызанаў, як казалі, для страху, за што мы ім помсьцілі ў адказ. Таму арганізацыя нашая насіла назоў «рыцары сьмерці» і за эмблему прыняла баявую адзнаку белага крыжа з чэрапам, паходняй і мечам. Пасьля вайны зь немцамі гэтую адзнаку мы захавалі і ў барацьбе з бальшавікамі, адзнака гэтая трывала засталася ў маіх аддзелах, як найвышэйшы баявы ордэн». «Балахоўцы былі вельмі прывязаныя да гэтай адзнакі, бо яна нарадзілася на полі бітвы, — піша Балаховіч, — і мае чыста партызанскі характар. Рыцарскія запаветы, зьвязаныя з гэтай адзнакай, не нацэленыя супраць жыцьця й самастойнасьці ніводнага народу, бо па сутнасьці сваёй яны прасякнутыя духам міру й гуманнасьці, нягледзячы на эмблему сьмерці».

Маркі

Разгортваючы ўладу вайсковай адміністрацыі, Балаховіч на пэўных абшарах увёў у абарачэньне паштовыя маркі, якія поруч з грашыма ды іншымі сымбалямі зьяўляліся прыкметаю сувэрэннай улады. На марках быў пазначаны скарочаны назоў дзяржавы «БНР» — Беларуская Народная Рэспубліка.

Гэтыя познамкі генэрал увёў у абарачэньне, як вынікае з календара ягоных баёў, у лістападзе 1919 г.

Паручнік Станіслаў Ліс-Блонскі, апісваючы мазырскую апэрацыю, распавядае пра дзейнасьць створанага ў той час ураду Беларускае Народнае Рэспублікі. Пры гэтым аўтар сьцьвярджае, што адзін зь міністраў ураду, Павал Аляксюк, меў у сваёй прыватнай кватэры некалькі дзясяткаў кіляграмаў паштовых познамак, падрыхтаваных для распаўсюджаньня. Гэтыя познамкі, як піша Ліс-Блонскі, былі сканфіскаваныя польскімі ўладамі, і, відаць, «агонь паглынуў гэты філятэлістычны скарб, а можа, яны пайшлі на корм пацукам у нейкім забытым архіве». Дадам ад сябе: яшчэ існуе шанц на тое, што яны ляжаць сабе ціха на падстрэшшы нейкай хаты ў Мазыры і, можа, нехта іх там адшукае і «запусьціць» у абарачэньне спаміж калекцыянэраў...

Пераклад з польскай.

Аўторак, 13 верасьня

Беларускае тэлебачаньне

8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пад купалам Сусьвету.
8.20 Надвор'е.
8.30 Пяць хвілін на жарты.
8.40 «Фантазія», канцэрт.
9.00 Тэлебачаньне — школе.
9.15 «Паласа Сімарана», с. 7.
10.30 Канкур. Кубак Беларускай асацыяцыі конегадоўлі.
11.30 XXIII Міжнародны фэстываль духоўнай музыкі (Нарэгія).
12.10 «Тое, пра што нельга сказаць словам».
12.55 «Пекар і гультай», мульт.
13.00 «Бімбат», ч. 2.
13.20 «Людзі на балоце», с. 3, 4.
15.45 «Нов і К» — топ-10.
16.45 Тэлебачаньне — школе. Беларуская літаратура.
17.10 «Бімбат».
17.30 Навіны.
17.40 Дарожная азбука.
18.00 «Нехачуха», мульт.
18.10 Навіны (Віцебск).
18.25 Навіны Бі-Бі-Сі.
19.00 Крымінальная хроніка.
19.20 «Сустрэча зь юнацтвам».
19.55 Эканамікст.
20.05 «Сьпявае Герард Васільеў».
20.20 Пяць хвілін на жарты.
20.30 Кантакт.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 «Маё каханьне, мой смутак».
22.35 Пад купалам Сусьвету.
22.45 Футбол. Кубак УЭФА. «Дынама» (Менск) — «Latio» (Італія). У перапынку (23.35) — НіКа.
0.35 Надвор'е.

Канал «Астанкіна»

5.30, 7.15 Раніца.
7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 0.05 Навіны.
8.00 Агляд рынку нерухомасьці.
8.15 «Дзікая ружа».
9.10 «Мальцаў зь вёскі Мальцава», д/ф.
9.50 Справа.
15.25 «Вайна гобатаў».
15.50 Паміж намі, дзяўчаткамі...
16.05 Рок-лекцыя.
16.40 За кулісамі.
17.25 Сьпявае В.Аўсянікаў.
17.40 Знак пытаньня.
17.50, 20.35 Надвор'е.
18.00 Гадзіна пік.
18.25 «Дзікая ружа».
18.55 Тэма.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.45 Зь першых рук.
20.55 Залаты шлягер.
21.40 Вестуны. А.Сакураў.
22.10 Футбол. Кубак УЭФА. «Ротар» (Валгаград) — «Нант» (Францыя).
0.15 Прэс-экспрэс.

Канал «Расея»

6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі.
6.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
6.30 Формула-730.
7.00 Пара спраўных людзей.
7.30 «Чалавек перад аблічам вулканаў», д/ф (ЗША).
8.00 Сусьветныя навіны Эй-Бі-Сі.
8.25 Раніішні канцэрт.
8.40 Бяз рэтушы.
9.35 Чароўны куфэрак.
9.45 Рэпартэр.
10.00 Зусім сакрэтна.
10.35 Тэлегазэта.
10.40 Сялянскае пытаньне.
15.20 Студыя «Рост».
15.50 Там-там-навіны.
16.05 Новая лінія.
16.50 Ваша права.
17.05 Гаспадар.
17.35 Сьвята штодня.
17.45 Кансыліюм.
17.55, 19.35 Футбол. Кубак УЭФА. «Тэкстыльшчык» (Камышын) — «Bekescsaba» (Вугоршчына).
18.50 Ніхто не забыты.
19.25 Падрабязнасьці.
20.30 Я — лідар.
20.55, 22.45 Футбол. Кубак УЭФА. «Сэрэн» (Бэльгія) — «Дынама» (Масква).
22.20 Аўтаміг.
22.25 Зоркі гавораць.
22.30 Спартовая карусэль.
22.35 ЭКП.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.45 Інфарм-TV.
12.10 Чароўная лінія.
12.25 «Нямецкая хваля».
13.00 Хуткая дапамога.
13.30 «Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы».
14.45 «Канец сэзону марозіва», м/ф.
16.10 «Мядны коньнік». Чытае У.Ларыёнаў.
16.35 Праграма для падлеткаў.
17.00, 20.00 «На-на» ў Пецярбурзе.
17.40 Адкрываю для сябе Расею.
18.10 Вялікі фэстываль.
18.50 Спорт, спорт, спорт...
19.05 «Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы».
20.30 А.Чэхаў. «Першы палюбоўнік».
20.40 Тэлетэкст.
20.45 Тэлеслужба бясьпекі.
20.55 Бяз назвы.
21.15 Гэгстэр.
21.25 Тэлекрама.
21.30 Будні.
22.00 Спартовыя навіны.
22.15 Ваш стыль.
22.20 «Дванаццаць крэслаў», спэктакль, с. 1.

Серада, 14 верасьня

Беларускае тэлебачаньне

8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Эканамікст.
8.20 Пад купалам Сусьвету.
8.30 Надвор'е.
8.40 Пяць хвілін на жарты.
8.50 «Фарбы зямлі роднай».
9.00 Тэлебачаньне — школе. Беларуская літаратура.
9.25 «Маё каханьне, мой смутак».
10.25 Аэробіка.
10.55 «Скарга», м/ф.
12.10 Літарынка.
12.45 «Вожык, сабака і хлопчык Ніко», мульт.
13.00 «Бімбат».
13.20 «Людзі на балоце», с. 5, 6.
15.40 Відзьма-невідзьма.
16.40 «Эўрапейскі калейдаскоп».
17.10 «Бімбат». У студыі доктар-сэксапатоляг У.Дамарацкі. Найпростая лінія.
17.30 Навіны.
17.40 «Вяртаньне ў легенду», канцэрт.
18.10 Навіны (Гомель).
18.25 Навіны Бі-Бі-Сі.
19.00 «Крок»: «Пяць зорак».
20.10 «Спадарожнік Ікры», мульт.
20.20 Пяць хвілін на жарты.
20.30 Кантакт.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.30 «Зьніч нашых падзеяў». Да Міжнароднага Дня міру.
22.15 «Маё каханьне, мой смутак».
23.15 Пад купалам Сусьвету.
23.25 НіКа.
23.40 Надвор'е.

Канал «Астанкіна»

5.30, 7.15 Раніца.
7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.20 Навіны.
8.00 Расейскі дайджэст.
8.15 «Сем дзён з Морсі», мульт.
8.30 «Дзікая ружа».
8.55 Клюб падарожнікаў.
9.45 Спраўны весьнік.
15.25 «Вайна гобатаў».
15.50 На балі ў Папялушкі.
16.05 «Лятучы дом».
16.40 Кампанія «Мір».
17.25 Сьвет сёньня.
17.40 Тэхнадром.
17.50, 20.35 Надвор'е.
18.00 Гадзіна пік.
18.25 «Дзікая ружа».
18.55 Кінапанарама.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.45 «Апошні паклон». І.Смактуноўскі.
21.20 Футбол. Ліга чэмпіёнаў. «Дынама» (Кіеў) — «Спартак» (Масква). Агляд.
0.30 Прэс-экспрэс.

Канал «Расея»

6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі.
6.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
6.30 Формула-730.
7.00 Пара спраўных людзей.
7.30 Добрай раніцы.
8.00 Сусьветныя навіны Эй-Бі-Сі.
8.25 «Санта-Барбара».
9.15 Кліп-антракт.
9.20 «Дом Раманавых», д/ф.
10.35 Тэлегазэта.
10.40 Сялянскае пытаньне.
15.20 Студыя «Рост».
15.50 Там-там-навіны.
16.05 Новая лінія.
16.50 М-трэст.
17.05 Казкі для бацькоў.
17.35 Сьвята штодня.
17.45 Экспацэнтар прэзэнтуе.
17.50 Звычайная справа.
18.05 L-клюб.
18.50 Пяць хвілін пра добрае жыцьцё.
19.25 Падрабязнасьці.
19.35 «Санта-Барбара».
20.25 Ніхто не забыты.
20.30 Сам сабе рэжысэр.
21.05 На палітычным Алімпе.
22.20 Аўтаміг.
22.25 Зоркі гавораць.
22.30 Спартовая карусэль.
22.35 ЭКП.
22.45 Новы ілюзыён.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.45 Інфарм-TV.
12.10 Чароўная лінія.
12.25 «Нямецкая хваля».
13.00 Хуткая дапамога.
13.30 «Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы».
14.45 «СЭР», м/ф.
16.00 Казкі паўночных рэк.
16.25 «Таямніца цацак», мульт.
16.35 Лекцыя нямецкай мовы.
16.50 Мультфільмы.
17.20 «Хто сёньня адсутны», м/ф.
18.10 Вялікі фэстываль.
18.50 Спорт, спорт, спорт...
19.05 «Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы».
20.05 Блеф-клюб.
20.45 Тэлеслужба бясьпекі.
20.55 «Падсякай».
21.10 Музычны момант.
21.25 Тэлекрама.
21.30 Будні.
22.00 Спартовыя навіны.
22.15 Ваш стыль.
22.20 «Дванаццаць крэслаў», с. 2.

Чацьвер, 15 верасьня

Беларускае тэлебачаньне

8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пад купалам Сусьвету.
8.20 Надвор'е.
8.30 Пяць хвілін на жарты.
8.40 «Кветка папараці», канцэрт.
9.30 «Маё каханьне, мой смутак».
10.30 Лекцыі здароўя.
11.05 «Сьледзтва распачаць», м/ф, с. 1, 2.
13.15 «Бімбат».
13.35 «Людзі на балоце», с. 7, 8.
15.50 Мультфільмы.
16.20 Тэлебачаньне — школе. Мікола Гусоўскі і яго паэма «Песьня пра зубра».
16.45 «Як нараджаецца музыка?»
17.10 «Бімбат».
17.30 Навіны.
17.40 Дзедка за рэпку.
18.10 Навіны (Горадня).
18.25 Навіны Бі-Бі-Сі.
19.00 Зачытайце мой ліст...
19.05 Рэпартаж зь Міжнароднага хрысьціянскага фэстывалю габрэйскай музыкі й танцу.
20.20 Пяць хвілін на жарты.
20.30 Кантакт.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 «Маё каханьне, мой смутак».
22.35 Пад купалам Сусьвету.
22.45 НіКа.
23.00 «Крок».
0.30 Надвор'е.

Канал «Астанкіна»

5.30, 7.15 Раніца.
7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.35 Навіны.
8.00 Агляд рынку нерухомасьці.
8.15 Паглядзі, паслухай...
8.35 «Дзікая ружа».
9.05 У сьвеце жывёл.
9.45 Прадпрымальнік.
15.25 «Вайна гобатаў».
15.50 Мультытролія.
16.05 ...Да 16 і старэйшым.
16.40 Плянэта.
17.25 Маналёг.
17.40 Загадка СБ.
17.50, 20.30 Надвор'е.
18.00 Гадзіна пік.
18.25 «Дзікая ружа».
18.55 Эксклюзыў.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.40 Масква—Крэмль.
21.00 Лято «Мільён».
21.30 «Я і Кацярына», м/ф (Італія).
23.45 «Кінашок-94».
0.15 Я вам сьпяю.
0.40 Прэс-экспрэс.

Канал «Расея»

6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі.
6.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
6.30 Формула-730.
7.00 Пара спраўных людзей.
7.30 Сам сабе рэжысэр.
8.00 Навіны Эй-Бі-Сі.
8.25 Кліп-антракт.
8.30 Паехалі.
8.40 «Санта-Барбара».
9.30 «Дом Раманавых», д/ф.
10.35 Тэлегазэта.
10.40 Сялянскае пытаньне.
15.20 Студыя «Рост».
15.50 Там-там-навіны.
16.05 Новая лінія.
16.50 Рубяжы.
17.05 Будні.
17.45 Сьвята штодня.
17.55, 19.35 Футбол. Кубак кубкаў. ЦСКА (Масква) — «Ferencvaros» (Вугоршчына).
19.25 Падрабязнасьці.
20.30 «Санта-Барбара».
21.25 Свая гульня.
22.20 Аўтаміг.
22.25 Зоркі гавораць.
22.30 Спартовая карусэль.
22.35 «Пара Мэраба», д/ф.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.45 Інфарм-TV.
12.10 Чароўная лінія.
12.25 «Нямецкая хваля».
13.00 Хуткая дапамога.
13.30 «Гісторыя расейскай сядзібы», д/ф.
14.45 «Сэрцы чатырох», м/ф.
16.20 Эўрапейскі калейдаскоп.
16.50 Па сакрэце ўсяму сьвету.
17.00 Дзецям пра зьвяранят.
17.20 «Лятучы суслік», мульт.
17.30 Парады садаводам.
17.40 Рэформа і ўлада.
18.10 Вялікі фэстываль.
18.50 Спорт, спорт, спорт...
19.05 «Сьцеражыся аўтамабіля».
20.40 «Зоркі ў кандуктарскай торбе».
20.45 Тэлеслужба бясьпекі.
20.55 О-ля-ля!
21.25 Тэлекрама.
21.30 Па ўсёй Расеі.
22.00 Спартовыя навіны.
22.15 Ваш стыль.
22.20 «Вячэрні звон».

Пятніца, 16 верасьня

Беларускае тэлебачаньне

8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пад купалам Сусьвету.
8.20 Надвор'е.
8.30 Пяць хвілін на жарты.
9.00 Тэлебачаньне — школе. Мікола Гусоўскі і яго паэма «Песьня пра зубра».
9.25 «Маё каханьне, мой смутак».
10.25 «Крок»: «Пяць зорак».
11.35 «Дабрахвотнікі», м/ф.
13.10, 17.05 «Бімбат».
13.30 «Цырк прыехаў», т/ф.
14.20 «Першаклясны калейдаскоп».
14.45 «Па шчупаковым загадзе», мульт.
15.00 «Беражыце жанчын», м/ф, с. 1, 2.
17.30 Навіны.
17.40 Мультфільмы.
18.10 Навіны (Магілёў).
18.25 Навіны Бі-Бі-Сі.
19.00 Эканамікст.
19.10 Партрэт на фоне часу.
19.40 Рэйтынг.
19.55 «Вынаходка», мульт.
20.05 «Тэлесябрына».
20.20 Кантакт.
20.25 Пяць хвілін на жарты.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 «Хуткі цягнік», м/ф.
23.15 Пад купалам Сусьвету.
23.25 НіКа.
23.40 Гуляем у стрытбол.
0.10 Надвор'е.

Канал «Астанкіна»

5.30, 7.15 Раніца.
7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00 Навіны.
8.00 Новы старт.
8.15 «Сарока».
8.35 «Сава», мульт.
8.50 «Дзікая ружа».
9.15 Дапамажы сабе сам.
9.45 Бізнэс-кляса.
15.25 «Казка пра Зорнага хлопчыка», м/ф, с. 1.
16.50 Азбука ўласьніка.
17.25 Чалавек і закон.
17.55, 20.35 Надвор'е.
18.00 «Тут з маім болем я жыву...»
18.20 «Дзікая ружа».
18.50 Поле цудаў.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.45 Чалавек тыдня.
21.05 «Вуліцы Сан-Францыска».
22.05 «Погляд».
23.10 Хакей. ЦСКА — «Крылы Саветаў».
0.30 Прэс-экспрэс.

Канал «Расея»

6.00, 11.00, 15.00, 19.00, 22.00 Весткі.
6.20 Патрабуюцца... патрабуюцца...
6.30 Формула 730.
7.00 Пара спраўных людзей.
7.30 Джэнтэльмэн-шоў.
8.00 Навіны Эй-Бі-Сі.
8.25 Раніішні канцэрт.
8.40 Паехалі.
8.50 «Санта-Барбара».
9.40 Тэатральны разьезд.
10.35 Тэлегазэта.
10.40 Сялянскае пытаньне.
15.20 Студыя «Рост».
15.50 Там-там-навіны.
16.05 Новая лінія.
16.50 Дыснэй штопятніцы.
17.45 Сьвята штодня.
18.05 XX стагодзьдзе ў кадры і за кадрам. С.Бандарчук.
19.25 Падрабязнасьці.
19.35 «Санта-Барбара».
20.25 «Гарадок».
20.55 Кліп-антракт.
21.05 «К-2»: »Пацалунак у дыяфрагму".
22.20 Аўтаміг.
22.25 Зоркі гавораць.
22.30 Спартовая карусэль.
22.35 «Нашэсьце», м/ф.

Санкт-Пецярбург

12.00, 14.30, 18.30, 21.45 Інфарм-TV.
12.10 Чароўная лінія.
12.25 «Нямецкая хваля».
13.00 Хуткая дапамога.
13.30 Мультфільмы.
14.00 «Сярэбраная паляна», канцэрт.
14.45 «Сьцеражыся аўтамабіля», м/ф.
16.15 Тэлекрама.
16.20 Мультфільмы.
16.50 «Дуэт маладых», муз. фільм.
17.25 Казка за казкай.
18.10 Вялікі фэстываль.
18.50 Спорт, спорт, спорт...
19.05 «Пра тое, чаго не было», м/ф.
20.25 «Трыстан і Ізольда», балет.
20.45 Тэлеслужба бясьпекі.
20.55 Ад першай асобы.
21.25 Тэлекрама.
21.30 Будні.
22.00 Спартовыя навіны.
22.15 Ваш стыль.
22.20 «Парфум», м/ф (ЗША).

Субота, 17 верасьня

Беларускае тэлебачаньне

8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Эканамікст.
8.20 Пад купалам Сусьвету.
8.30 Надвор'е.
8.40 Пяць хвілін на жарты.
8.50 Здароўе.
9.20 «Хуткі цягнік», м/ф.
11.00 Паказвае Магілёў.
11.30 20 хвілін рэдактара.
11.50 «Люлю — анёл кветак».
12.25 Гарадкі. Чэмпіянат Эўропы.
13.05 «Бімбат».
13.30 «Я родам зь дзяцінства», м/ф.
15.15 «Сярдзіты БГ».
15.55 «Дамок для ўсіх», мульт.
16.10 «Першая скрыпка». Л.Гарэлік.
17.00 Футбол. «Дынама-93" — КІМ.
17.50 «Полацкая пячатка».
18.00 «Жоўлачкі ніндзя».
18.25 «Субмарыны — акулы са сталі», д/ф.
18.55 «Нов і К» — топ-10.
19.55 Міжнародныя спартовыя навіны.
20.25 Пяць хвілін на жарты.
20.35 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.35 Пад купалам Сусьвету.
21.45 «Разьвітальныя гастролі», м/ф.
23.00 «Каскад».
23.20 Відзьма-невідзьма.

Канал «Астанкіна»

6.30 Суботняя раніца спраўнага чалавека.
7.15 Спорт-шанц.
7.45 Слова пастара.
8.00 «Маратон-15».
8.30 «Спэктар».
8.40 Голас Азіі.
10.00 Я — жанчына.
10.30 Раніішняя пошта.
11.00 Навіны культуры.
11.10 Смак.
11.25 Перадоленьне.
11.55 «Шукальнікі шчасьця», м/ф.
14.00, 23.00 Навіны.
14.20 Лябірынт.
14.50 «Кэтвізл».
15.20 Грай, гармонік!
16.10 У сьвеце жывёл.
16.50 «Ступень да Парнаса».
17.00 Разумнікі й разумніцы.
17.45 Да й пасьля.
18.35, 20.45 «Справа аб выкраданьні дзіцяці Ліндбэрга», м/ф,.
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.00 Навіны плюс.
20.35, 23.10 Надвор'е.
21.40 Кабарэ «Ўсе зоркі».
22.25 Магік-шоў.
23.20 Астралябія.
0.10 Аўта-шоў.

Канал «Расея»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Весткі.
7.25 «Непраўдзівая каліна», д/ф.
7.45 Студыя «Рост».
8.15 Мульці-пульці.
8.45 Тэлеэрудыт.
8.50 Пілігрым.
9.35 Музыка ўсіх пакаленьняў.
10.05 Зваротны адрас.
10.55 «Пунсовая кветачка», м/ф.
12.10 Мір і вайна.
12.40 Сялянскае пытаньне.
13.20 Ізабэль.
14.05 Футбол бязь межаў.
15.00 Кліп-антракт.
15.05 Расея раскрыжаваная.
15.50 Зоркі Амэрыкі.
16.20 «Вакол сьвету за 80 дзён», мульт. (ЗША).
17.15 Вуснамі дзяцей.
17.45 Тэлеэрудыт.
17.50 Сьвята штодня.
18.00 Аншляг і Ко.
19.25 «Рукапіс, знойдзены ў Сарагосе», м/ф, с. 1.
21.05 Фільм-прэм'ер.
21.25 Зусім сакрэтна.
22.20 Аўтаміг.
22.25 Зоркі гавораць.
22.30 Спартовая карусэль.
22.35 Праграма «А».
23.35 «Не хадзеце, дзеўкі, замуж», м/ф.

Санкт-Пецярбург

9.00 «Гадзіна Фрэйзэра».
9.30 Чароўная лінія.
9.45 «Парфум», м/ф.
11.35 Мультфільмы.
12.10 «Возера лебядзінае», канцэрт.
13.00 Хуткая дапамога.
13.30 «Чужая радня», м/ф.
15.10 Мультфільмы.
16.10 Кідайка.
16.50 «Кешка і маг», м/ф.
17.20 На палітычным Алімпе.
18.10 Вялікі фэстываль.
18.30, 21.45 Інфарм-TV.
18.55 Экспрэс-кіно.
19.15 «Жарсьці».
20.50 Жульет Грэко. Канцэрт у зале «Алімпія».
22.05 Ваш стыль.
22.10 Дом кіно.

Нядзеля, 18 верасьня

Беларускае тэлебачаньне

8.00 Раніца Рэспублікі.
8.10 Пад купалам Сусьвету.
8.20 Пяць хвілін на жарты.
8.30 Слова да чалавека.
9.00 Беларускі тур.
9.20 «Жоўлачкі ніндзя».
9.45 Нядзельная казань.
9.55 Аэробіка.
10.25 Дайнова-інвэст: «MTV. Найлепшыя хіты».
10.55 Белыя і чорныя.
11.25 Існасьць.
12.10 Зрабі сабе кар'еру.
12.40 Шматгалосьсе.
13.30 Мультфільмы.
13.45 «Паласаты рэйс», м/ф.
15.15 «Тры апэльсыны».
15.35 Спраўны весьнік.
15.50 Тэлеклюб «Гаў-гаў».
16.20 «Гінэс-шоў».
16.50 «Жоўлачкі ніндзя».
17.15 Тэлекрама.
17.25 «Настальгічны дывэртысмэнт». Заключная перадача.
18.30 Праспэкт.
19.00 Футбол. «Дынама» — «Дняпро».
20.00 Панарама.
20.35 Пяць хвілін на жарты.
20.45 Калыханка.
21.05 Пад купалам Сусьвету.
21.20 «Шлюб па-італьянску», м/ф (Італія).
23.05 Гонкі для Беларусі.
23.40 Кампутарны палігон.
23.55 «Славянскі базар-94".

Канал «Астанкіна»

7.15 Алімпійская раніца.
7.50 Спортлято.
8.00 Маратон-15.
8.30 Раным-рана.
9.00 Палігон.
9.30 Пакуль усе дома.
10.00 Раніішняя зорка.
10.50 Зямля людзей.
11.20 Авіякасьмічны салён.
11.40 Люстэрка.
12.20 Малыя гарады Расеі.
12.50 Шпаргалка з падарункам.
13.10 «Падводная адысэя каманды Кусто».
14.00, 17.15, 23.00 Навіны.
14.20 Кампанія «Мір».
15.05 Амэрыка з М.Таратутам.
15.35 Вялікі тэатар. Дні й вечары.
16.20 Клюб падарожнікаў.
17.25 Тэлелёцыя.
17.40 Жывое дрэва рамёстваў.
17.45 «Баскетбольная ліхаманка», «Сапраўдныя паляўнічыя на прывідаў».
18.40 Бамонд.
18.55 Надвор'е.
19.05 «Вялікае мыцьцё», м/ф (Францыя).
21.00 Нядзеля.
21.50 Спартовы ўік-энд.
22.10 Парад фэстываляў.
23.15 Футбол. «Лякаматыў» — «Тэкстыльшчык».

Канал «Расея»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Весткі.
7.25 «Лена й Рыта», д/ф.
8.00 Студыя «Рост».
8.30 Добрай раніцы, Эўропа!
9.00 Правінцыйныя лісты.
9.30 «Лад»—галерэя.
10.00 Аты-баты...
10.30 Здарова жывеш.
10.45 «Абдуладжан, ці Прысьвячаецца Стывэну Сьпілбэргу».
12.15 Шостае пачуцьцё.
12.40 Шэсьць сотак.
13.20 Ня высечы...
13.40 У цяні манастырскіх муроў.
14.10 Зброя і закон.
14.35 Рэтра-шлягер.
15.05 Узьлёт і падзеньне Джуды Гарлянд.
15.35 У сьвеце жывёл.
16.30 Каробка перадач.
16.45 Сьвята штодня.
17.00 Чароўны сьвет Дыснэя.
18.00 «Дзень нараджэньня». Э.П'еха.
19.25 «Рукапіс, знойдзены ў Сарагосе», с. 2.
21.25 У Ксюшы.
22.20 Аўтаміг.
22.25 Зоркі гавораць.
22.30 Спартовая карусэль.
22.35 Поўня.

Санкт-Пецярбург

9.00 «Гаючае слова».
9.30 «Клемэнтына», мульт.
10.00 Экспрэс-кіно.
10.15 «Восеньская дарога да мамы», к/ф.
11.00 Нядзельны лябірынт.
12.30 Сем сланоў.
13.00 «Казачнае падарожжа Більбо Бэгінса Хобіта», спэктакль.
14.05 Мультфільмы.
14.20 Залаты ключ.
14.30 Хохін круіз.
14.55 «Марыя Стуарт». Опэра С.Сланімскага ў пастаноўцы Малога опэрнага тэатру.
16.15 Гістарычны альманах.
17.00 Чэмпіянат Італіі ў футболе.
18.50 Харэаграфія М.Бэжара.
19.20 Тэлетэкст.
19.30 Інфарм-TV.
19.55 «Таямніца», м/ф.
22.15 Ваш стыль.
22.20 Адамаў яблык.

У Мастох міліцыя ня дрэмле

Нядаўна ў Мастох быў затрыманы расейскі інспэктар дарожна-патрульнай службы з Омскай вобласьці Ўладзімір Ромас.

Міліцыянт выклікаў падозраньні ў сваіх беларускіх калег тым, што разгульваў па горадзе без фуражкі. Якім ветрам яго сюды занесла, ён растлумачыць адмовіўся, аднак вельмі абурыўся нашымі парадкамі. Мастоўскія міліцыянты не цырымоніліся: службовае пасьведчаньне й нагрудны знак супрацоўніка расейскай ДАІ Ромаса адправілі на месца ягонай службы.

А днямі на галоўнай вуліцы горада затрымалі жыхарку Ліды Іну Валінец, якая ліхачыла на ровары ў міліцэйскай форме і ў добрым падпітку. Дзяўчына прыцягнутая да адміністрацыйнай адказнасьці. Праводзіцца службовая праверка міліцыянта Кастрычніцкага РАУС з Горадні, які пазычыў ёй форму для маскараду.

Валодзя ЯНЧУК

Польскія мытнікі разздаваліся

Гэтымі днямі польскія мытнікі ў Кузьніцы Беластоцкай сталі зьлейшыя за былых савецкіх.

У пасажыраў цягнікоў, якія ідуць з Горадні ў Польшчу, пертрасаюць усе рэчы і без размоваў забіраюць усё лішняе.

Паводле некаторых зьвестак, рэч вось у чым. Гавораць, што ў Кузьніцы абрабаваныя склады сканфіскаваных мытняю тавараў. Іхны кошт нібыта ацэньваецца ў 160 мільярдаў злотых. У рабунку падазраюць расейскую мафію.

М. МІКАЛАЙЧЫК

Вэтэранскія клопаты

Дэпутаты ВС ад намэнклятурнай вэтэранскай арганізацыі правілі чарговую ініцыятыву.

Яны выступілі з прапановаю ўключыць у парадак дня бліжэйшай сэсіі Вярхоўнага Савету набалелае для іх пытаньне «Аб удакладненьні дзяржаўнай сымболікі». Пакуль яны не паведамілі, што канкрэтна жадаюць «удакладніць» — можа, зорку да Пагоні прышпіліць ці чырвонага колеру на сьцягу дадаць.

Спачатку, як вядома, дэпутаты-вэтэраны настойвалі на вяртаньні БССР-аўскай сымболікі. Пазьней яны заняліся творчасьцяй ды прыдумалі (і нават намалявалі ў колеры) уласныя варыянты зь пісьмовымі тлумачэньнямі: на герб зьмясціць «зубра з зоркай» ці «скрыжаваны серп з малатком — сымбалем працоўнага адзінства рабочых і сялян — у промнях узыходнага сонца, якія сымбалізуюць ідэі й розум інтэлігенцыі», а сьцяг зрабіць у выглядзе чырвонай паласы пасярэдзіне, дадаўшы зьверху блакітную (неба) і зьнізу зялёную (трава)».

Гэтым разам вэтэраны прыдумалі, відаць, нешта новае. Самае сьмешнае, што паперы зь іхнімі прапановамі цыркулююць па камісіях ВС, абрастаючы ўсё новымі й новымі рэзалюцыямі. А вы кажаце, што Вярхоўны Савет не працуе... Яшчэ як працуе!

В. Г.

З калашнікавам у Польшчу

У Гарадзенскім памежным аддзеле ўцёк з паста салдат, узброены аўтаматам Калашнікава.

Праз два дні яго вярнулі ў аддзел польскія памежнікі, якія затрымалі ўзброенага ўцекача на сваёй тэрыторыі.

А. Б.

Праграма 8-га каналу

Аўторак, 13 верасьня

18.00 Мультфільмы.
18.35 Студыя «Інтэкс»: «Навіны».
18.55 БАНТ. Рэпартаж.
19.00 Мультсэрыял У.Дыснэя «Ліс і паляўнічы сабака». 2-я частка.
19.35 Кірмаш.
20.05 Шанц-прыз.
20.20 Тэлесэрыял «Памылка рэзыдэнта». 2-я сэрыя.
21.30 Студыя «БМ». Да Дня беларускай вайсковай славы.
21.50 Маст. фільм «Мужчына, які кахаў жанчын» (ЗША).

Серада, 14 верасьня

18.00 Мультфільмы.
18.35 СОЛТЭК. Навіны.
18.45 Нямецкая хваля.
19.15 Мультсэрыял У.Дыснэя «Ліс і паляўнічы сабака». 3-я частка.
19.40 Бяседа.
19.50 Гарадзкі гадзіньнік.
20.05 Тэлесэрыял «Лёс рэзыдэнта». 3-я сэрыя.
21.30 Студыя «БМ». Праграма «Пілігрым».
21.50 Маст. фільм «Фаўст у спадніцы» (Гішпанія).

Чацьвер, 15 верасьня

18.00 Мультфільмы.
18.25 «Гісторыя ягонага каханьня». 1-я частка.
19.10 БАНТ. Рэпартаж.
19.15 Мультсэрыял У.Дыснэя «Тraix кабальера». 1-я частка.
19.45 Да ведама.
20.00 Бяседа.
20.15 Тэлесэрыял «Лёс рэзыдэнта». 4-я сэрыя.
21.30 Студыя «БМ». «Квадракола». Праграма-авангард.
21.50 Маст. фільм «Раманс Мэрфі» (ЗША).

Пятніца, 16 верасьня

18.00 Мультфільмы.
18.30 СОЛТЭК. Дорэміфасолькі.
18.40 «Гісторыя ягонага каханьня». 2-я частка.
19.25 БАНТ. Рэпартаж.
19.30 Мультсэрыял У.Дыснэя «Траіх кабальера». 2-я частка.
20.05 Гарадзкі гадзіньнік.
20.20 Тэлесэрыял «Вяртаньне рэзыдэнта». 5-я сэрыя.
21.30 Студыя «БМ». «Дзявяты яблык». Праграма пра нязьведанае.
21.50 Маст. фільм «Прачнуцца ў Шанхаі».
23.10 «Час мясцовы».

Субота, 17 верасьня

15.00 «Забытае кіно?..» Маст. фільм «Жыве такі хлопец».
16.35 Казаньнік Кенэт Коўпленд.
17.05 Музычны фільм.
17.50 Мультсэрыял У.Дыснэя «Траіх кабальера».
18.30 СОЛТЭК. Спартовая мазаіка.
19.00 Фірма «Кедбэры» і ММ-4 прэзэнтуюць музычную праграму.
20.00 «Пры сьвечках».
20.20 Тэлесэрыял «Вяртаньне рэзыдэнта». 6-я сэрыя.
21.30 Студыя «БМ». Праграма «На даху».
21.50 Маст. фільм «Вялікі Шу» (Польшча).

Нядзеля, 18 верасьня

15.00 Маст. фільм «Шчаня».
16.40 «Спартак» — дзейныя асобы і выканаўцы.
17.10 Мультфільмы.
17.40 «Асабістая справа Ганны Ахматавай».
18.45 Інтэрвію.
19.15 СОЛТЭК. Пік.
19.50 Тэлесэрыял «Канец апэрацыі «Рэзыдэнт». 7-я сэрыя.
21.00 Студыя «БМ». Праграма дайджэст.
21.20 Тэлесэрыял «Канец апэрацыі «Рэзыдэнт». 8-я сэрыя.
22.30 Foxy music.

Праграма каналу НТВ

Аўторак, 13 верасьня

17.00 НТВ. Анонс тыдня.
17.05 Мультфільмы.
17.30 «Энцыкляпэдыя дзівосаў, або Вы хацелі даведацца пра гэта». Фільм 77-ы.
18.00 і 21.00 «Сёньня».
18.35 Кубак сьвету ў лёгкай атлетыцы.
19.25 Фільм «Мэлянхолія».
21.40 Сэрыял «Майсей-заканадаўца». 6-я сэрыя.
22.35 Часінка.
23.05 Адкрыты чэмпіянат ЗША ў тэнісе.

Серада, 14 верасьня

17.00 «Энцыкляпэдыя дзівосаў, або Вы хацелі даведацца пра гэта». Фільм 78-ы.
18.00 і 21.00 «Сёньня».
18.35 «Непадсумаваныя вынікі».
19.15 Фільм «Блеф Кугана».
21.40 Сэрыял «Князёўна Дэйзі». 2-я сэрыя.
22.35 Часінка.
23.05 Кавярня «Абломаў».

Чацьвер, 15 верасьня

17.00 Мультфільмы.
17.30 «Энцыкляпэдыя дзівосаў, або Вы хацелі даведацца пра гэта». Фільм 79-ы.
18.00 і 21.00 «Сёньня».
18.35 Такое спартовае жыцьцё.
19.05 Фільм «Ісус Хрыстос — супэрзорка».
21.40 Сэрыял «Князёўна Дэйзі». 3-я сэрыя.
22.35 Часінка.
23.10 Кіно не для ўсіх. «Зямля запаветная».

Пятніца, 16 верасьня

17.00 Мультфільмы.
17.30 «Энцыкляпэдыя дзівосаў, або Вы хацелі даведацца пра гэта». Фільм 80-ы.
18.00 і 21.00 «Сёньня».
18.35 Футбольны клюб.
19.25 Кіно 80-х. «Піры Валтасара, або ноч са Сталіным».
21.40 Сэрыял «Князёўна Дэйзі». 4-я сэрыя.
22.35 Часінка.
23.10 Фільм «Усё, што вы хацелі ведаць пра сэкс, але баяліся запытацца».

Субота, 17 верасьня

17.00 Мультфільмы.
17.15 Трэцяе вока.
18.00 «Сёньня».
18.35 «Ключы ад форту Баярд». 31-ы вып.
17.55 «Непадсумаваныя вынікі».
20.25 «Шпікі-аматары экстраклясы». 5-я сэрыя.
21.00 Надоечы.
21.45 Аўтаспорт: найвышэйшыя дасягненьні.
22.00 Нашае новае кіно. «Нелюдзь».
0.30 Мультфільмы для дарослых.

Нядзеля, 18 верасьня

17.00 Дзецям: «Няўлоўныя мсьціўцы».
18.25 Тэлечасопіс «Плянэта модаў».
19.00 Мультфільм «Піф-паф-ойвой-вой».
19.20 «Шпікі-аматары экстраклясы». 6-я сэрыя.
20.00 Вынікі.
21.10 Фільм «Лукавіны Місуры».
23.20 Рэтра-ТБ: КВЗ-89.
1.05 НТВ. Анонс тыдня.

Падпісны індэкс 63887. Нумар падпісаны ў друк 12.09.94. Друкарня "Беларускі Дом Друку" (Менск, пр. Ф.Скарыны, 79). Замова 1318

Спасылка на газэту СВАБОДА абавязковая Наклад 45 000

П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12